

Relacje społeczne w szkole

Stan, znaczenie, uwarunkowania

Analizy danych z badań międzynarodowych

Aneksy są załącznikiem do raportu *Relacje społeczne w szkole. Stan, znaczenie, uwarunkowania*.

Autorzy: Paweł Penszko, Joanna Kaźmierczak, Agnieszka Telusiewicz-Pacak

Nadzór merytoryczny: Olga Wasilewska

Współpraca: Anna Chomczyńska-Czepiel, Tomasz Dowbor, Ida Dunowska, Katarzyna Furman,
dr Paweł Maranowski, Agnieszka Sieczak

Recenzentki: dr hab. Jadwiga Daszykowska-Tobiasz, prof. UR,
dr hab. Aleksandra Tłuściak-Deliowska, prof. APS

Redakcja językowa: Monika Pianowska, Marta Zuchowicz

Skład: Marcin Kot

Wydawca:

Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa
tel. (22) 241 71 00; www.ibe.edu.pl

INSTYTUT BADAŃ
EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

DOI: 10.24131/r20260209

Raport wraz z aneksami dostępny na licencji
Creative Commons Uznanie Autorstwa 4.0.

Opracowanie powstało w ramach projektu „Przygotowanie i realizacja międzynarodowych badań edukacyjnych w obszarze kompetencji kluczowych” (FERS.01.04-IP.05-016/23) finansowanego ze środków Unii Europejskiej i środków budżetu państwa (program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego).

Warszawa 2026

Egzemplarz bezpłatny

Spis treści

Aneks A

Lista zmiennych uwzględnionych w analizach czynników, które kształtują relacje społeczne w szkole (w rozdziale 4).....4

Aneks B

Wyniki analiz metodą regresji, omówione w rozdziałach 3 i 4 18

Aneks C

Opis metodyki segmentacji szkół 123

Aneks A. Lista zmiennych uwzględnionych w analizach czynników, które kształtują relacje społeczne w szkole (w rozdziale 4)

Tabela A1. Lista zmiennych z badania PISA 2022 uwzględnionych w analizie czynników, które kształtują relacje społeczne w szkole

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
a1	pokoj_prace_dom	szkoła	a	Szkoła zapewnia pomieszczenie do odrabiania prac domowych
a2	SC017Q05NA_N	szkoła	a	Brak utrudnienia: Brak wyposażenia i pomocy dydaktycznych
	SC017Q05NA_P	szkoła	a	Pewne/bardzo duże utrudnienie: Brak wyposażenia i pomocy dydaktycznych
a3	SC017Q06NA_N	szkoła	a	Brak utrudnienia: Słabe wyposażenie i pomoce dydaktyczne niskiej jakości
	SC017Q06NA_P	szkoła	a	Pewne/bardzo duże utrudnienie: Słabe wyposażenie i pomoce dydaktyczne niskiej jakości
a4	SC017Q07NA_N	szkoła	a	Brak utrudnienia: Brak infrastruktury
	SC017Q07NA_P	szkoła	a	Pewne/bardzo duże utrudnienie: Brak infrastruktury
a5	SC017Q08NA_N	szkoła	a	Brak utrudnienia: Nieodpowiednia lub zły jakości infrastruktura
	SC017Q08NA_P	szkoła	a	Pewne/bardzo duże utrudnienie: Nieodpowiednia lub zły jakości infrastruktura
a6	SC017Q09JA_N	szkoła	a	Brak utrudnienia: Brak zasobów cyfrowych
	SC017Q09JA_P	szkoła	a	Pewne/bardzo duże utrudnienie: Brak zasobów cyfrowych
a7	SC017Q10JA_N	szkoła	a	Brak utrudnienia: Nieodpowiednie lub niskiej jakości zasoby cyfrowe
	SC017Q10JA_P	szkoła	a	Pewne/bardzo duże utrudnienie: Nieodpowiednie lub niskiej jakości zasoby cyfrowe
b1	SC211Q01JA	szkoła	b	Odsetek uczniów, których językiem ojczystym nie jest polski
b2	SC211Q02JA	szkoła	b	Odsetek uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
b3	SC211Q03JA	szkoła	b	Odsetek uczniów z rodzin o niższym statusie społeczno-ekonomicznym
b4	SC211Q04JA	szkoła	b	Odsetek uczniów będących imigrantami (nie licząc uchodźców)
b5	SC211Q05JA	szkoła	b	Odsetek uczniów, których rodzice są imigrantami

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
b6	SC211Q06JA	szkoła	b	Odsetek uczniów, którzy są uchodźcami
b7	ESCS_mean	szkoła (agregacja z poziomu ucznia)	b	Średnia indeksu statusu społeczno-ekonomicznego
b8	ESCS_sd	szkoła (agregacja z poziomu ucznia)	b	Odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego
c1	SC012Q01TA_T	szkoła	c	Decyzja o przyjęciu zależy od: Dotychczasowe wyniki w nauce
c2	SC012Q02TA_T	szkoła	c	Decyzja o przyjęciu zależy od: Opinia z poprzedniej szkoły
c3	SC012Q03TA_T	szkoła	c	Decyzja o przyjęciu zależy od: Poparcie rodziców/opiekunów dla koncepcji pedagogicznej lub religijnej szkoły
c4	SC012Q04TA_T	szkoła	c	Decyzja o przyjęciu zależy od: Potrzeby lub zainteresowanie ucznia konkretnym programem nauczania
c5	SC012Q05TA_T	szkoła	c	Decyzja o przyjęciu zależy od: Preferencyjne traktowanie członków rodziny obecnych lub byłych uczniów
c6	SC012Q06TA_T	szkoła	c	Decyzja o przyjęciu zależy od: Zamieszkiwanie w danym rejonie
c7	SC012Q08JA_T	szkoła	c	Decyzja o przyjęciu zależy od: Orzeczenia dyscyplinarne ucznia
c8	SC012Q10JA_T	szkoła	c	Decyzja o przyjęciu zależy od: Fakt, że uczeń/uczennica jest rodzicem lub oczekuje dziecka
c9	SC012Q11JA_T	szkoła	c	Decyzja o przyjęciu zależy od: Sytuacja zawodowa ucznia
c10	SC012Q12JA_T	szkoła	c	Decyzja o przyjęciu zależy od: Pochodzenie kulturowe lub etniczne ucznia
c11	SC185Q01WA_T	szkoła	c	Prawdopodobne przeniesienie: Słabe wyniki w nauce
c12	SC185Q02WA_T	szkoła	c	Prawdopodobne przeniesienie: Dobre wyniki w nauce
c13	SC185Q03WA_T	szkoła	c	Prawdopodobne przeniesienie: Problemy z zachowaniem
c14	SC185Q04WA_T	szkoła	c	Prawdopodobne przeniesienie: Specjalne potrzeby edukacyjne
c15	SC185Q05WA_T	szkoła	c	Prawdopodobne przeniesienie: Prośba rodziców lub opiekunów
d1	SCHSIZE	szkoła	d	Liczba uczniów w szkole
d2	STRATIO	szkoła	d	Liczba uczniów przypadających na jednego nauczyciela
d3	SPRATIO	szkoła	d	Liczba uczniów przypadających na jednego pracownika wsparcia pedagogicznego
d4	CLSIZE	szkoła	d	Liczebność oddziałów klasowych

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
d5	SC042Q01TA_D	szkoła	d	Uczniów dzieli się na klasy według ich umiejętności
d6	SC042Q02TA_D	szkoła	d	Uczniów dzieli się na grupy w ramach klasy według umiejętności
e1	EDULEAD	szkoła	e	Skala Educational Leadership
e2	INSTLEAD	szkoła	e	Skala Instructional Leadership
e3	SC202Q07JA_N	szkoła	e	Nauczyciele odpowiedzialni za politykę i procedury dyscyplinarne wobec uczniów
e4	SC202Q12JA_N	szkoła	e	Nauczyciele decydują, które przedmioty są nauczane
g1	STDTEST	szkoła	g	Skala użycia standaryzowanych testów
g2	TDTEST	szkoła	g	Skala użycia testów nauczycieli
h1	SC173Q01JA_M	szkoła	h	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Pomagali uczniom z różnych środowisk dostrzegać istniejące między nimi podobieństwa
h2	SC173Q02JA_M	szkoła	h	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Zachęcali uczniów z różnych środowisk do rozwiązywania konfliktów poprzez znalezienie wspólnej płaszczyzny porozumienia
h3	SC173Q03JA_M	szkoła	h	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Wspierali działania lub organizacje zachęcające uczniów do wyrażania swojej tożsamości
h4	SC173Q04JA_M	szkoła	h	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Uczyli uczniów, jak reagować na dyskryminację
h5	SC173Q05JA_M	szkoła	h	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Uczyli uczniów, w jaki sposób akceptować ludzi o różnym pochodzeniu
h6	SC173Q06JA_M	szkoła	h	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Zapewniali dodatkowe wsparcie uczniom ze środowisk defaworyzowanych
h7	SC189Q01JA_bin	szkoła	h	Szkoła prowadzi specjalną politykę zachęcania do nauczania i uczenia się kompetencji społeczno-emocjonalnych
h8	SC189Q05JA_bin	szkoła	h	Określona jest misja szkoły opisująca kompetencje społeczno-emocjonalne, które chce wspierać
h9	SC189Q06JA_bin	szkoła	h	Nauczyciele w ramach swoich obowiązków proszeni są o ocenę kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów
h10	SC053Q01TA_bin	szkoła	h	Szkoła oferuje: Zespół muzyczny, orkiestra lub chór
h11	SC053Q02TA_bin	szkoła	h	Szkoła oferuje: Przygotowanie przedstawienia szkolnego lub musicalu
h12	SC053Q03TA_bin	szkoła	h	Szkoła oferuje: Redagowanie gazetki szkolnej

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
h13	SC053Q05NA_bin	szkoła	h	Szkoła oferuje: Kółko matematyczne
h14	SC053Q06NA_bin	szkoła	h	Szkoła oferuje: Konkursy matematyczne, np. olimpiada matematyczna, Kangur
h15	SC053Q07TA_bin	szkoła	h	Szkoła oferuje: Kółko szachowe
h16	SC053Q08TA_bin	szkoła	h	Szkoła oferuje: Kółko komputerowe (np. o programowaniu lub kodowaniu)
h17	SC053Q09TA_bin	szkoła	h	Szkoła oferuje: Kółko artystyczne
h18	SC053Q10TA_bin	szkoła	h	Szkoła oferuje: Dodatkowe zajęcia sportowe
h19	SC212Q02JA_bin	szkoła	h	Szkoła zapewnia: Pomoc nauczycieli w odrabianiu prac domowych
h20	SC212Q03JA_bin	szkoła	h	Szkoła zapewnia: Uczenie się jednych uczniów od drugih
j1	COOPAGR_mean	szkoła (agregacja z poziomu ucznia)	j	Średnia wartość skali współpracy dla ucznia
j2	EMPATAGR_mean	szkoła (agregacja z poziomu ucznia)	j	Średnia wartość skali empatii dla ucznia
j3	ASSERAGR_mean	szkoła (agregacja z poziomu ucznia)	j	Średnia wartość skali asertywności dla ucznia
j4	STRESAGR_mean	szkoła (agregacja z poziomu ucznia)	j	Średnia wartość skali odporności na stres dla ucznia
j5	EMOCOAGR_mean	szkoła (agregacja z poziomu ucznia)	j	Średnia wartość kontroli nad emocjami dla ucznia
-	SCHLTYPE	szkoła	kontrolna	Szkoła niepubliczna/publiczna
-	STRATUM_1	szkoła	kontrolna	Typ szkoły: Podstawowa
-	STRATUM_3	szkoła	kontrolna	Typ szkoły: Technikum
-	STRATUM_4	szkoła	kontrolna	Typ szkoły: Branżowa
-	SCHSIZE	szkoła	kontrolna	Liczba uczniów w szkole

Tabela A2. Lista zmiennych z badania ICCS 2022 uwzględnionych w analizie czynników, które kształtują relacje społeczne w szkole

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
b1	IC4G24A_pow10	szkoła	b	Powyżej 10% uczniów: Inny język niż polski pierwszym językiem
b2	IC4G24B_pow10	szkoła	b	Powyżej 10% uczniów: Specjalne potrzeby edukacyjne
b3	IC4G24C_pow10	szkoła	b	Powyżej 10% uczniów: Niekorzystna sytuacja społeczno-ekonomiczna
b4	IC4G24A_brak	szkoła	b	Nie ma uczniów, dla których polski nie jest pierwszym językiem
b5	S_NISB_mean	szkoła (agregacja z poziomu ucznia)	b	Średnia indeksu statusu społeczno-ekonomicznego

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
b6	S_NISB_sd	szkoła (agregacja z poziomu ucznia)	b	Odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego
e1	C_SCSIZE_CAT	szkoła	d	Liczba uczniów (w przedziałach po 300 uczniów)
e1	IS4G19D_Z_mean	szkoła (agregacja z poziomu ucznia)	e	Odsetek uczniów zgadzających się, że uczniowie mogą wpływać na decyzje dotyczące całej szkoły
e2	T_STDINV_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	e	Skala włączania uczniów w podejmowanie decyzji przez nauczyciela (średnia szkolna, wystandaryzowana)
e3	C_STDINV	szkoła	e	Skala włączania uczniów w podejmowanie decyzji według dyrektora
e4	C_TCPART	szkoła	e	Skala udziału nauczycieli w zarządzaniu szkołą według dyrektora
f1	IS4G18A_Z_mean	szkoła (agregacja z poziomu ucznia)	f	Odsetek uczniów przyznających: Większość nauczycieli traktuje mnie sprawiedliwie
f2	IS4G19B_Z_mean	szkoła (agregacja z poziomu ucznia)	f	Odsetek uczniów przyznających: Istnieją jasne zasady określające, jak uczniowie mogą włączyć się w podejmowanie decyzji w mojej szkole
h1	T_DIVACT_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	h	Skala działań na rzecz różnorodności (średnia szkolna, wystandaryzowana)
h2	IC4G08E_WS	szkoła	h	(Prawie) wszyscy uczniowie mogli brać udział w działaniach wielokulturowych
h3	IC4G08E_WI	szkoła	h	Większość uczniów mogła brać udział w działaniach wielokulturowych
h4	IC4G08E_N	szkoła	h	(Prawie) żaden uczeń nie mógł brać udziału w działaniach wielokulturowych
h5	C_STDCOM	szkoła	h	Skala działań we współpracy z zewnętrznymi organizacjami
h6	IC4G08C_WS	szkoła	h	(Prawie) wszyscy uczniowie mogli działać na rzecz ludzi w trudnej sytuacji
h7	IC4G09D_bin	szkoła	h	Programy wspierające uczniów z domów o niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej
h8	IC4G09E_bin	szkoła	h	Dodatkowe lekcje języka polskiego dla uczniów z innych środowisk językowych
h9	IC4G09F_bin	szkoła	h	Dodatkowe zajęcia dla uczniów w tematyce płci
h10	IC4G11E_bin	szkoła	h	Działania mające na celu rozwijanie wiedzy uczniów na temat różnych kultur
i1	IT4G22K_BD_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	i	Odsetek nauczycieli WOS bardzo dobrze przygotowanych do nauczania rozwiązywania konfliktów

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
i2	IT4G23K_I_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	i	Odsetek nauczycieli szkolonych z rozwiązywania konfliktów w trakcie przygotowania zawodu
i3	IT4G23K_C_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	i	Odsetek nauczycieli szkolonych z rozwiązywania konfliktów w trakcie doskonalenia zawodowego
i4	IC4G09A_bin	szkoła	i	Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie nauczania uczniów ze zróżnicowanych środowisk
i5	IC4G09B_bin	szkoła	i	Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie wspierania wśród uczniów tolerancji wobec różnorodności
-	wies	szkoła	kontrolna	Szkoła położona na wsi
-	miasto_pow100tys	szkoła	kontrolna	Szkoła położona w mieście powyżej 100 tys. mieszkańców
-	C_SCSIZE_CAT	szkoła	kontrolna	Liczba uczniów (w przedziałach po 300 uczniów)
-	C_AVRESCOM	szkoła	kontrolna	Zasoby lokalnej społeczności
-	C_COMCRI	szkoła	kontrolna	Napięcia w lokalnej społeczności: Przystępność

Tabela A3. Lista zmiennych z badania TIMSS 2023 uwzględnionych w analizie czynników, które kształtują relacje społeczne w szkole

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
a1	ACBG11AA_N	szkoła	a	Brak/zła jakość materiałów dydaktycznych NIE wpływa na realizację programu nauczania
	ACBG11AA_U	szkoła	a	Brak/zła jakość materiałów dydaktycznych w umiarkowanym lub dużym stopniu wpływa na realizację programu nauczania
a2	ACBG11AB_N	szkoła	a	Brak/zła jakość materiałów biurowych NIE wpływa na realizację programu nauczania
	ACBG11AB_U	szkoła	a	Brak/zła jakość materiałów biurowych w umiarkowanym lub dużym stopniu wpływa na realizację programu nauczania
a3	ACBG11AC_N	szkoła	a	Brak/zła jakość pomieszczeń i przestrzeni wokół szkoły NIE wpływa na realizację programu nauczania
	ACBG11AC_U	szkoła	a	Brak/zła jakość pomieszczeń i przestrzeni wokół szkoły w umiarkowanym lub dużym stopniu wpływa na realizację programu nauczania

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
a4	ACBG11AD_N	szkoła	a	Brak/zła jakość instalacji grzewczych i oświetleniowych NIE wpływa na realizację programu nauczania
	ACBG11AD_U	szkoła	a	Brak/zła jakość instalacji grzewczych i oświetleniowych w umiarkowanym lub dużym stopniu wpływa na realizację programu nauczania
a5	ACBG11AE_N	szkoła	a	Brak/zła jakość sal lekcyjnych NIE wpływa na realizację programu nauczania
	ACBG11AE_U	szkoła	a	Brak/zła jakość sal lekcyjnych w umiarkowanym lub dużym stopniu wpływa na realizację programu nauczania
a6	ACBG11AG_N	szkoła	a	Brak/zła jakość urządzeń audiowizualnych do nauczania NIE wpływa na realizację programu nauczania
	ACBG11AG_U	szkoła	a	Brak/zła jakość urządzeń audiowizualnych do nauczania w umiarkowanym lub dużym stopniu wpływa na realizację programu nauczania
a7	ACBG11AH_N	szkoła	a	Brak/zła jakość urządzeń cyfrowych do użytku uczniów NIE wpływa na realizację programu nauczania
	ACBG11AH_U	szkoła	a	Brak/zła jakość urządzeń cyfrowych do użytku uczniów w umiarkowanym lub dużym stopniu wpływa na realizację programu nauczania
a8	ACBG11AI_N	szkoła	a	Brak/zła jakość pomocy dydaktycznych dla uczniów z niepełnosprawnościami NIE wpływa na realizację programu nauczania
	ACBG11AI_U	szkoła	a	Brak/zła jakość pomocy dydaktycznych dla uczniów z niepełnosprawnościami w umiarkowanym lub dużym stopniu wpływa na realizację programu nauczania
b1	ACBGLNS	szkoła	b	Skala początkowych umiejętności uczniów
b2	ACBG03A_pow10	szkoła	b	Ponad 10% uczniów pochodzi z ubogich rodzin
	ACBG03B_pow10	szkoła	b	Ponad 10% uczniów pochodzi z zamożnych rodzin
b3	ACBG03A_pow25	szkoła	b	Ponad 25% uczniów pochodzi z ubogich rodzin
	ACBG03B_pow25	szkoła	b	Ponad 25% uczniów pochodzi z zamożnych rodzin
b4	ACBG04_pow9	szkoła	b	Inny język ojczysty niż Polski u co najmniej 10% uczniów
b5	przedszkole3_mean	szkoła (agregacja z poziomu rodzica)	b	Odsetek badanych uczniów chodzących do przedszkola przez co najmniej 3 lata
b6	ASBHSES_sd	szkoła (agregacja z poziomu rodzica)	b	Indeks SES rodzin badanych uczniów: Odchylenie standardowe

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
b7	ASBHSES_mean	szkoła (agregacja z poziomu rodzica)	b	Indeks SES rodzin badanych uczniów: Średnia szkolna
d1	ATBG10B_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	d	Liczba uczniów klasy czwartej w oddziale
f1	ATBG07F_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	F	Nauczyciele zdecydowanie się zgadzają, że szkoła ma jasne reguły dotyczące zachowania uczniów
f2	ATBG07G_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	f	Nauczyciele zdecydowanie się zgadzają, że reguły zachowania są egzekwowane konsekwentnie i sprawiedliwie
g1	ATBGEAS_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	g	Nacisk na mierzalne efekty nauczania według nauczycieli
g2	ACBGEAS	szkoła	g	Nacisk na mierzalne efekty nauczania według dyrektora
-	wlk_miasto	szkoła	kontrolna	Lokalizacja szkoły: Rejon wielkomiejski
-	wies_miasteczko	szkoła	kontrolna	Lokalizacja szkoły: Wieś lub małe miasto

Tabela A4. Lista zmiennych z badania TALIS 2024 uwzględnionych w analizie czynników, które kształtują relacje społeczne w szkole

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
a1	prob_zas	szkoła	a	Problemem brak zasobów edukacyjnych
a2	TC4G40D_N	szkoła	a	Niedobór lub nieadekwatność materiałów dydaktycznych NIE ogranicza możliwości nauczania
a3	TC4G40E_N	szkoła	a	Niedobór lub nieadekwatność narzędzi i zasobów cyfrowych do nauczania NIE ogranicza możliwości nauczania
a4	TC4G40F_N	szkoła	a	Niewystarczający dostęp do internetu NIE ogranicza możliwości nauczania
a5	TC4G40I_N	szkoła	a	Niedobór lub niedostosowanie przestrzeni do nauczania NIE ogranicza możliwości nauczania
a6	TC4G40J_N	szkoła	a	Niedobór lub niedostosowanie infrastruktury NIE ogranicza możliwości nauczania
a7	T4CLSINF_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	a	Infrastruktura sal szkolnych NIE stanowi problemu według nauczycieli
b1	TC4G21B_pow10	szkoła	b	Powyżej 10% uczniów: Inny język ojczysty niż polski
b2	TC4G21C_pow10	szkoła	b	Powyżej 10% uczniów: Specjalne potrzeby edukacyjne

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
b3	TC4G21D_pow10	szkoła	b	Powyżej 10% uczniów: Trudna sytuacja społeczno-ekonomiczna
b4	TC4G21B_brak	szkoła	b	Nie ma uczniów, dla których polski nie jest ojczystym językiem
b5	TC4G42_T	szkoła	b	Uczniowie z różnych środowisk kulturowych lub etnicznych
d1	TC4G17	szkoła	d	Liczba uczniów w szkole
d2	T4STRATIO	szkoła	d	Liczba uczniów przypadających na jednego nauczyciela
d3	PS4STRATIO	szkoła	d	Liczba uczniów przypadających na jednego pracownika wsparcia pedagogicznego
d4	TC4G14D	szkoła	d	Liczba pracowników zarządzających szkołą
d5	TC4G19A_D	szkoła	d	Uczniów przydziela się do klas według: Poziom umiejętności
d6	TC4G19B_D	szkoła	d	Uczniów przydziela się do grup według: Poziom umiejętności w ramach jednej klasy
d7	uczniow_pon15_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	d	Poniżej 15 uczniów w oddziale klasowym
d8	uczniow_pon25_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	d	Poniżej 25 uczniów w oddziale klasowym
e1	dyr_szk_przyw	szkoła	e	Udział dyrektora w szkoleniu lub kursie w zakresie przywództwa edukacyjnego
e2	TC4G38A_ZZ	szkoła	e	Zdecydowana zgoda dyrektora: Ta szkoła zapewnia pracownikom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły
e3	TC4G38C_ZZ	szkoła	e	Zdecydowana zgoda dyrektora: Ta szkoła zapewnia uczniom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły
e4	TC4G38D_Z	szkoła	e	Zgoda dyrektora: Ważne decyzje podejmuję samodzielnie
e5	TT4G64A_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	e	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Szkoła zapewnia pracownikom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły
	TT4G64A_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	e	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia pracownikom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
e6	TT4G64C_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	e	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Szkoła zapewnia uczniom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły
	TT4G64C_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	e	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia uczniom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły
e7	TT4G66A_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	e	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły
	TT4G66A_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	e	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły
e8	TT4G66B_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	e	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych
	TT4G66B_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	e	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych
e9	TT4G66E_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	e	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor zachęca wszystkich pracowników do wyrażenia swojego zdania
	TT4G66E_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	e	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor zachęca wszystkich pracowników do wyrażenia swojego zdania
f1	TT4G64F_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	f	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów
	TT4G64F_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	f	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów
f2	TT4G70A_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	f	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Nauczyciele w tej szkole dają uczniom jasno do zrozumienia, że dręczenie innych nie jest tolerowane
	TT4G70A_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	f	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele w tej szkole dają uczniom jasno do zrozumienia, że dręczenie innych nie jest tolerowane

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
g1	TT4G66D_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	g	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów
	TT4G66D_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	g	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów
g2	TC4G39C_D	szkoła	g	Nauczyciele mają wysokie wymagania co do osiągnięć uczniów: W dużym stopniu (według dyrektora)
g3	TC4G39F_D	szkoła	g	Uczniowie chcą osiągać dobre wyniki w nauce: W dużym stopniu (według dyrektora)
h1	TT4G51G_od3_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	h	Odsetek nauczycieli często organizujących pracę uczniów w małych grupach
h2	TC4G27D_cz	szkoła	h	Deklarowane częste działania dyrektora wspierające współpracę między nauczycielami na rzecz innowacji pedagogicznych
h3	TC4G28D_cz	szkoła	h	Deklarowane częste działania dyrektora: Rozwój kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów
h4	TC4G43C_T	szkoła	h	Uczenie, jak radzić sobie z dyskryminacją etniczną i kulturową
h5	TC4G43A_T	szkoła	h	Wspieranie działań lub organizacji, które zachęcają uczniów do wyrażania różnorodnych tożsamości etnicznych i kulturowych (np. grupy artystyczne)
h6	TC4G43B_T	szkoła	h	Organizowanie wydarzeń wielokulturowych (np. dnia różnorodności kulturowej)
h7	TC4G43D_T	szkoła	h	Stosowanie praktyk edukacyjnych na rzecz międzyprzedmiotowej integracji edukacji globalnej
h8	TC4G43E_T	szkoła	h	Korzystanie z książek i zdjęć przedstawiających ludzi z różnych grup etnicznych i kulturowych
h9	TC4G43F_T	szkoła	h	Zatrudnianie nauczycieli, którzy są przedstawicielami różnych środowisk, z których pochodzą uczniowie i/lub ich rodziny
h10	TC4G43G_T	szkoła	h	Zapewnianie dodatkowego wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
h11	TC4G43K_T	szkoła	h	Zapewnianie dodatkowego wsparcia dla uczniów ze środowisk defaworyzowanych
h12	TC4G43I_T	szkoła	h	Jasne wytyczne dla przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
h13	TC4G43J_T	szkoła	h	Jasne wytyczne dla przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na status społeczno-ekonomiczny
h14	TC4G43L_T	szkoła	h	Tworzenie w szkole atmosfery, w której uczniowie o różnej orientacji seksualnej i tożsamości płciowej czują się bezpiecznie
h15	TT4G70B_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	h	Odsetek nauczycieli niezgadających się: W tej szkole uczniowie informują nauczycieli, kiedy inni uczniowie są dręczeni
	TT4G70B_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	h	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: W tej szkole uczniowie informują nauczycieli, kiedy inni uczniowie są dręczeni
h16	TT4G70C_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	h	Odsetek nauczycieli niezgadających się: W tej szkole są dorośli, do których uczniowie mogliby się zwrócić w razie problemów osobistych
	TT4G70C_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	h	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: W tej szkole są dorośli, do których uczniowie mogliby się zwrócić w razie problemów osobistych
h17	TT4G71D_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	h	Odsetek nauczycieli niezgadających się: W tej szkole są dorośli, do których mogliby się zwrócić uczniowie należący do mniejszości narodowych i etnicznych, gdyby byli dyskryminowani
	TT4G71D_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	h	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: W tej szkole są dorośli, do których mogliby się zwrócić uczniowie należący do mniejszości narodowych i etnicznych, gdyby byli dyskryminowani
h18	TT4G71E_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	h	Odsetek nauczycieli niezgadających się: W tej szkole są dorośli, do których mogliby się zwrócić uczniowie dyskryminowani ze względu na ekspresję płciową lub orientację seksualną
	TT4G71E_ZZ_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	h	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: W tej szkole są dorośli, do których mogliby się zwrócić uczniowie dyskryminowani ze względu na ekspresję płciową lub orientację seksualną
i1	T4COMSEL_mean	szkoła	i	Przygotowanie nauczycieli do rozwijania kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów
i2	T4PDBR_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	i	Przeszkody w rozwoju zawodowym: brak wsparcia i zasobów, średnia szkolna standaryzowana

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
i3	TT4G07G_N_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	i	Odsetek nauczycieli nieprzygotowanych do wspierania rozwoju społeczno-emocjonalnego uczniów
	TT4G07G_ZD_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	i	Odsetek nauczycieli w znacznym lub dużym stopniu przygotowanych do wspierania rozwoju społeczno-emocjonalnego uczniów
	TT4G07G_D_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	i	Odsetek nauczycieli w dużym stopniu przygotowanych do wspierania rozwoju społeczno-emocjonalnego uczniów
k1	T4SESEDEV_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	i	Koncentracja nauczycieli na rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów
l1	T4TTNRATIO	szkoła	l	Udział nauczycieli pracujących w szkole krócej niż 12 miesięcy
l2	prob_kadr	szkoła	l	Problem braku kadry nauczycielskiej
l1	TC4G26C_rz	szkoła	l	Kontakty dyrektora z pracownikami szkoły: Raz w tygodniu lub rzadziej
	TC4G26C_cz	szkoła	l	Kontakty dyrektora z pracownikami szkoły: Wiele razy każdego dnia
l2	TC4G26D_rz	szkoła	l	Kontakty dyrektora z uczniami: Raz w tygodniu lub rzadziej
	TC4G26D_cz	szkoła	l	Kontakty dyrektora z uczniami: Wiele razy każdego dnia
l3	TC4G26E_rz	szkoła	l	Kontakty dyrektora z rodzicami: Raz w tygodniu lub rzadziej
	TC4G26E_cz	szkoła	l	Kontakty dyrektora z rodzicami: Wiele razy każdego dnia
m1	TT4G16B_median	szkoła	m	Czas poświęcony przez przeciętnego nauczyciela na współpracę z innymi nauczycielami (godz.)
m2	TT4G16D_median	szkoła	m	Czas poświęcony przez przeciętnego nauczyciela na wsparcie uczniów (godz.)
m3	TT4G16H_median	szkoła	m	Czas poświęcony przez przeciętnego nauczyciela na współpracę z rodzicami (godz.)
-	wies_mm	szkoła	kontrolna	Lokalizacja szkoły: Wieś lub miasto do 15 tys. mieszkańców
-	duze_miasto	szkoła	kontrolna	Lokalizacja szkoły: Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców
-	niefpubl	szkoła	kontrolna	Szkoła niepubliczna
-	feminizacja	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	kontrolna	Odsetek kobiet wśród badanych nauczycieli

Nr	Nazwa zmiennej	Poziom	Czynnik (z listy)	Opis zmiennej
-	wiek_pon40_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	kontrolna	Odsetek badanych nauczycieli w wieku poniżej 40 lat
-	wiek_od50_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	kontrolna	Odsetek badanych nauczycieli w wieku 50 lub więcej lat
-	staz_do5_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	kontrolna	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 5 lat
-	staz_do10_mean	szkoła (agregacja z poziomu nauczyciela)	kontrolna	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 10 lat

Aneks B. Wyniki analiz metodą regresji, omówione w rozdziałach 3 i 4

Oznaczenia tabel

Tabele zamieszczone w niniejszym aneksie są ponumerowane w taki sposób, żeby łatwo było ustalić, w którym rozdziale i podrozdziale omówione są rezultaty analiz przedstawione w danej tabeli. W numerze tabeli po literze B znajdują się dwie cyfry oznaczające numery rozdziału i podrozdziału, w którym zostały omówione wyniki. Po nich następuje cyfra będąca numerem tabeli w ramach danego podrozdziału. Na przykład oznaczenie „Tabela B3.2.4” oznacza czwartą w kolejności tabelę zawierającą wyniki omówione w podrozdziale 3.2 raportu.

Jak czytać tabele z wynikami regresji?

Tabele zamieszczone w tym aneksie i omówione w rozdziale 3 prezentują wyniki analiz dotyczące zależności między określonymi zmiennymi zależnymi (pożądanymi konsekwencjami pozytywnych relacji) a wskaźnikami jakości relacji społecznych. Analizy polegały na modelowaniu, jak zmienia się średnia wartość zmiennej zależnej (np. umiejętności ucznia), kiedy zmienia się wartość danego wskaźnika jakości relacji (np. odsetka uczniów, którzy są dręczeni przez rówieśników), przy czym wartości innych wskaźników jakości relacji oraz dodatkowych zmiennych kontrolnych (np. wieku ucznia) pozostają takie same.

W tabeli wiersze odpowiadają poszczególnym wskaźnikom jakości relacji, a kolumny – zmiennym zależnym. Jeżeli zależność danej zmiennej od wskaźnika jakości relacji jest nieistotna statystycznie, na przecięciu odpowiadającego im wiersza i kolumny znajduje się znak „o”.

W przeciwnym przypadku podano wartość współczynnika mówiącą, o jak wiele – zgodnie z modelem – zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika jakości relacji wzrasta o pewną określoną jednostkę.

Tabele zamieszczone w tym aneksie i omówione w rozdziale 4 są analogiczne z tą różnicą, że zmienną zależną stanowią wskaźniki jakości relacji społecznych, a interesują nas zależności od czynników hipotetycznie kształtujących te relacje. Kolumny odpowiadają zmiennym zależnym, ale w tym przypadku są nimi wskaźniki jakości relacji. Analizy polegały na modelowaniu, jak zmienia się średnia wartość wskaźnika jakości relacji w danej szkole (np. wskaźnika jakości relacji między nauczycielami a uczniami), kiedy zmienia się wartość danej zmiennej uwzględnionej w modelu (np. liczba uczniów w klasie), a przy tym wartości innych uwzględnionych w modelu zmiennych (odpowiadających wierszom tej samej tabeli) pozostają niezmiennione.

Jak interpretować wyniki regresji liniowej?

Jeżeli zastosowano model regresji liniowej, podane współczynniki można interpretować z pomocą dodatkowej kolumny o nazwie „Interpretacja” – ilustruje to tabela zamieszczona poniżej.

Przykłady interpretacji wyników analiz:

- w przypadku zmiennej oznaczonej kodem ENGAGE, jeśli odsetek zaangażowanych rodziców w danej szkole wzrasta o 1 punkt procentowy, to umiejętność rozumienia czytanego tekstu przez ucznia tej szkoły rośnie o średnio 0,15 punktu na zastosowanej skali umiejętności;
- interpretacja efektu zmiennej oznaczonej kodem BULL odwołuje się do statystycznego pojęcia odchylenia standardowego – jeżeli skala nękania uczniów w szkole wzrasta o jedno odchylenie standardowe (co odpowiada na przykład różnicy między dokładnie przeciętną szkołą a szkołą, w której skala nękania uczniów jest większa niż w 84% wszystkich szkół), to umiejętności matematyczne ucznia tej szkoły maleją o średnio 9,27 punktu;
- w przypadku zmiennej oznaczonej kodem QJA_U podany współczynnik odnosi się do różnicy między dwiema szkołami:
 - szkołą, której dyrektor zaznaczył w kwestionariuszu, że zastraszanie uczniów to problem „w umiarkowanym stopniu” lub „w dużym stopniu”;
 - szkołą, której dyrektor nie zaznaczył w kwestionariuszu ani odpowiedzi „w umiarkowanym stopniu”, ani „w dużym stopniu” (z użytego w badaniu kwestionariusza wynika, że musiał w takim razie zaznaczyć odpowiedź „wcale” lub „w małym stopniu”).

Zakładamy, że jest to jedyna różnica między tymi dwiema szkołami i uczęszczającymi do nich uczniami. Przy takim założeniu można stwierdzić, że w porównaniu z uczniem szkoły b umiejętność rozumienia czytanego tekstu ucznia ze szkoły a jest wyższa o średnio 10,66 punktu.

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Umiejętności matematyczne	Rozumienie czytanego tekstu	O ile punktów na skali zmieniają się średnio umiejętności, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
E2	dyrektorzy	ENGAGE	Odsetek zaangażowanych rodziców	o	0,15	o 1 p.p. więcej
A1	uczniowie	BULL	Skala bycia nękanym	-9,27	-10,40	o jedno odchylenie standardowe więcej
A3	dyrektorzy	QJA_U	Zastraszanie uczniów to duży/umiarkowany problem	o	10,66	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Jak interpretować wyniki regresji logistycznej?

Tabele z wynikami regresji logistycznej wyglądają tak samo jak tabele z wynikami regresji liniowej. Dostrzegalną różnicą jest to, że jeśli w tabeli podane są liczby, to są one wyrażone jako procent, znajduje się po nich znak %, a przed nimi zawsze umieszczony jest znak + lub – (np. +15%). Interpretacja wyników regresji logistycznej jest podobna jak w wypadku wyników regresji liniowej, lecz bardziej abstrakcyjna.

W przypadku regresji logistycznej zmienna zależna (czyli ta, na którą hipotetycznie wpływa jakość relacji w szkole) przyjmuje wartość mówiącą, do której z dwóch lub większej liczby kategorii należy dany uczeń, nauczyciel lub cała szkoła. Na przykład zmienna „Opuszczanie lekcji NIE utrudnia nauczania” przybiera dla danej szkoły albo niższą wartość, jeśli jej dyrektor nie zgodził się z takim stwierdzeniem (czyli zadeklarował, że opuszczanie lekcji utrudnia nauczanie w szkole), albo wyższą wartość, jeśli jej dyrektor się z nim zgodził (czyli potwierdził, że opuszczanie lekcji nie utrudnia nauczania w szkole). Z kolei zmienna „Poczucie bezpieczeństwa ucznia w szkole” przyjmuje najniższą wartość, jeśli poczucie bezpieczeństwa ucznia jest bardzo niskie (ściśle mówiąc, uczeń spośród odpowiedzi w kwestionariuszu wybrał odpowiedź „zdecydowanie się nie zgadzam”, odnosząc się do stwierdzenia „w szkole czuję się bezpiecznie”), dość niską wartość, jeśli poczucie bezpieczeństwa ucznia jest niskie (odpowiedź „raczej się nie zgadzam”), dość wysoką wartość, jeśli poczucie bezpieczeństwa ucznia jest dość wysokie (odpowiedź „raczej się zgadzam”), albo najwyższą wartość, jeśli poczucie bezpieczeństwa ucznia jest bardzo wysokie (odpowiedź „zdecydowanie się zgadzam”).

Podana w tabeli liczba mówi nam, o ile % wzrastają lub maleją szanse, że uczeń, nauczyciel lub szkoła będzie należeć do wyższej kategorii, jeśli wartość wskaźnika jakości relacji w szkole zmieni się tak, jak podano w kolumnie „Interpretacja”. Mówiąc językiem matematyki, szanse są definiowane jako iloraz prawdopodobieństwa wejścia do kategorii wyższej i prawdopodobieństwa niewejścia do kategorii wyższej, czyli $P: (1 - P)$.

Przykłady interpretacji wyników analiz:

- w przypadku zmiennej oznaczonej kodem G13C_ZZ, jeśli odsetek uczniów w danej szkole zdecydowanie zgadzających się ze stwierdzeniem „czuję się związana/związany ze szkołą” wzrasta o jeden punkt procentowy, to szanse, że dyrektor tej szkoły stwierdzi, że opuszczanie lekcji nie utrudnia w niej nauczania, spadają o 40%;
- w przypadku zmiennej oznaczonej kodem G13C_N, jeśli odsetek uczniów w danej szkole niezgadzających się ze stwierdzeniem „czuję się związana/związany ze szkołą” wzrasta o jeden punkt procentowy, to szanse, że uczeń z tej szkoły będzie miał wyższe poczucie bezpieczeństwa, spadają o 2%;
- w przypadku zmiennej oznaczonej kodem G13C_ZN w tabeli nie widać istotnych statystycznie zależności.

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Opuszczanie lekcji NIE utrudnia nauczania	Poczucie bezpieczeństwa ucznia w szkole	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
F2	uczniowie	G13C_ZZ	Zdecydowana zgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	-40%	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	G13C_N	Niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	-2%	
	uczniowie	G13C_ZN	Zdecydowana niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	

Tabela B3.2.1. Zależności umiejętności uczniów od relacji społecznych w szkole na podstawie PISA 2022

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne			Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Umiejętności matematyczne	Rozumienie czytanego tekstu	Rozumowanie w naukach przyrodniczych	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	uczniowie	A1_BULLIED_mean	Skala bycia nękanym, średnia szkolna standaryzowana	-9,27	-10,40	-7,56	o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	dyrektorzy	SC061Q05TA_N	Nękanie uczniów przez uczniów NIE utrudnia nauki w szkole	8,86	9,11	8,27	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
A3	dyrektorzy	SC172Q05JA_N	Zastraszanie lub słowne znęcanie się wśród uczniów NIE stanowi problemu	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	SC172Q05JA_U	Zastraszanie lub słowne znęcanie się wśród uczniów to umiarkowany/duży problem	o	10,66	o	
A4	dyrektorzy	SC172Q06JA_N	Obrażenia fizyczne wśród uczniów NIE stanowią problemu	30,80	o	20,27	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
B1	uczniowie	B1_RELATST_mean	Skala jakości relacji uczniowie-nauczyciele, średnia szkolna standaryzowana	9,16	10,78	9,00	o jedno odchylenie standardowe więcej
B2	dyrektorzy	SC061Q03TA_N	Brak szacunku uczniów wobec nauczycieli NIE utrudnia nauki w szkole	o	13,67	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	SC061Q03TA_P	Brak szacunku uczniów wobec nauczycieli w pewnym/dużym stopniu utrudnia naukę	o	o	o	
B3	dyrektorzy	SC172Q07JA_N	Zastraszanie lub słowne znęcanie się nad pracownikami NIE stanowi problemu	-11,75	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
E1	dyrektorzy	ENCOURPG	Skala angażowania rodziców przez szkołę, standaryzowana	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne			Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Umiejętności matematyczne	Rozumienie czytanego tekstu	Rozumowanie w naukach przyrodniczych	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
E2	dyrektorzy	SC064Q04NA	Odsetek uczniów, których rodzice biorą udział w fizycznej aktywności lub zajęciach dodatkowych	o	0,15	o	o 1 p.p. więcej
F1	uczniowie	F1_BELONG_mean	Skala przynależności, średnia szkolna standaryzowana	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie ucznia: płeć, status społeczno-ekonomiczny rodziny, pozycję społeczno-ekonomiczną rodziny według ucznia, zasobność gospodarstwa domowego, liczbę posiadanych urządzeń cyfrowych z ekranem w domu, liczbę książek w domu, uczęszczanie do wyższej klasy niż modalna wynikająca z wieku, nieuczęszczanie w przeszłości do przedszkola. Zmienne zależne są skalami z przyjętą średnią międzynarodową 500 i odchyleniem standardowym 100.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania PISA 2022.

Tabela B3.2.2. Zależności umiejętności uczniów od relacji społecznych w szkole na podstawie ICCS 2022

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne	Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Wiedza i rozumienie zagadnień z zakresu edukacji obywatelskiej	O ile punktów na skali zmieniają się średnio umiejętności, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	nauczyciele	T_PCCLIM_mean	Skala postrzegania klimatu klasy przez nauczyciela (średnia szkolna standaryzowana)	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	uczniowie	IS4G18F_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów)	1,31	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	IS4G18F_N_mean	Niezgoda: Większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów)	o	
	uczniowie	IS4G18F_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów)	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne	Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Wiedza i rozumienie zagadnień z zakresu edukacji obywatelskiej	O ile punktów na skali zmieniają się średnio umiejętności, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A3	uczniowie	IS4G18G_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów)	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	IS4G18G_N_mean	Niezgoda: Większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów)	o	
	uczniowie	IS4G18G_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów)	o	
A4	uczniowie	IS4G18I_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów)	-1,33	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	IS4G18I_Z_mean	Zgoda: Obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów)	o	
	uczniowie	IS4G18I_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów)	o	
B1	uczniowie	S_STUTREL_mean	Skala relacji N-U, średnia szkolna standaryzowana	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
C1	nauczyciele	IT4G06A_WS_mean	(Prawie) wszyscy nauczyciele pracują wspólnie przy planowaniu działań dydaktycznych (odsetek nauczycieli)	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	IT4G06A_WI_mean	Większość nauczycieli pracuje wspólnie przy planowaniu działań dydaktycznych (odsetek nauczycieli)	o	o 1 p.p. więcej
C2	nauczyciele	IT4G06B_WS_mean	(Prawie) wszyscy nauczyciele pomagają sobie w rozwiązywaniu konfliktów między uczniami (odsetek nauczycieli)	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	IT4G06B_WI_mean	Większość nauczycieli pomaga sobie w rozwiązywaniu konfliktów między uczniami (odsetek nauczycieli)	o	o 1 p.p. więcej
E1	dyrektorzy	C_PARINV	Skala włączania rodziców według dyrektora	o	o jedno odchylenie standardowe więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Wiedza i rozumienie zagadnień z zakresu edukacji obywatelskiej		O ile punktów na skali zmieniają się średnio umiejętności, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
E2	nauczyciele	IT4G06F_WS_mean	(Prawie) wszyscy nauczyciele aktywnie współpracują z rodzicami (odsetek nauczycieli)	o		o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	IT4G06F_WI_mean	Większość nauczycieli aktywnie współpracuje z rodzicami (odsetek nauczycieli)	o		o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie ucznia: płeć, wiek, status społeczno-ekonomiczny rodziny. Zmienna zależna jest skalą z przyjętą średnią międzynarodową 500 i odchyleniem standardowym 100.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania ICCS 2022.

Tabela B3.2.3. Zależności umiejętności uczniów od relacji społecznych w szkole na podstawie TIMSS 2023

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Wynik z matematyki	Wynik z przyrody	O ile punktów na skali zmieniają się średnio umiejętności, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	uczniowie	Sbullying_mean	Skala Student Bullying (odwrócona), średnia szkolna standaryzowana	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	uczniowie	ASBG13F_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13F_N_mean	Niezgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów)	o	o	
A3	uczniowie	ASBG13G_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego, jaka/jaki jestem (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13G_N_mean	Niezgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego, jaka/jaki jestem (odsetek uczniów)	o	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Wynik z matematyki	Wynik z przyrody	O ile punktów na skali zmieniają się średnio umiejętności, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A4	dyrektorzy	ACBG14H_N	Zastraszanie lub agresja słowna NIE stanowi problemu	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14H_U	Zastraszanie lub agresja słowna to umiarkowany/poważny problem	o	o	
A5	dyrektorzy	ACBG14I_N	Agresja fizyczna między uczniami NIE stanowi problemu	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14I_U	Agresja fizyczna między uczniami to umiarkowany/poważny problem	o	o	
B1	uczniowie	ASBG13D_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13D_N_mean	Niezgoda: Nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów)	o	o	
B2	dyrektorzy	ACBG14J_N	Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników NIE stanowi problemu	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14J_U	Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników to umiarkowany/poważny problem	o	o	
E1	nauczyciele	ATBG09F_Z_mean	Zgoda: Rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli)	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	ATBG09F_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli)	o	o	
E2	uczniowie	ASBH08A_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBH08A_N_mean	Niezgoda: Szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów)	o	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Wynik z matematyki	Wynik z przyrody	O ile punktów na skali zmieniają się średnio umiejętności, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
F1	uczniowie	ASBG13A_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13A_N_mean	Niezgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	ASBG13A_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	
F2	uczniowie	ASBG13C_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13C_N_mean	Niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	ASBG13C_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	
F3	uczniowie	ASBG13E_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13E_N_mean	Niezgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	ASBG13E_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej. Model jako zmienne niezależne uwzględnił jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie ucznia: płeć, wiek, status społeczno-ekonomiczny rodziny, poziom umiejętności matematycznych i językowych w chwili rozpoczęcia nauki szkolnej, doświadczenie uczęszczania do przedszkola przez co najmniej 3 lata, ćwiczenie w domu umiejętności matematycznych i językowych przed rozpoczęciem nauki szkolnej. Zmienne zależne są skalami z przyjętą średnią międzynarodową 500 i odchyleniem standardowym 100.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Tabela B3.3.1. Zależności motywacji do uczenia się i aspiracji edukacyjnych uczniów od relacji społecznych w szkole na podstawie PISA 2022

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Zaangażowanie w uczeniu się matematyki	Prawdopodobieństwo deklaracji ucznia, że zdobędzie wykształcenie wyższe	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	uczniowie	A1_BULLIED_mean	Skala bycia nękanym, średnia szkolna standaryzowana	0,06	-0,01	o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	dyrektorzy	SC061Q05TA_N	Nękanie uczniów przez uczniów NIE utrudnia nauki w szkole	0,16	0,04	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
A3	dyrektorzy	SC172Q05JA_N	Zastraszanie lub słowne znęcanie się wśród uczniów NIE stanowi problemu	-0,09	-0,01	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	SC172Q05JA_U	Zastraszanie lub słowne znęcanie się wśród uczniów to umiarkowany/duży problem	0,12	0,03	
A4	dyrektorzy	SC172Q06JA_N	Obrażenia fizyczne wśród uczniów NIE stanowią problemu	0,10	0,09	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
B1	uczniowie	B1_RELATST_mean	Skala jakości relacji uczniowie-nauczyciele, średnia szkolna standaryzowana	0,05	0,02	o jedno odchylenie standardowe więcej
B2	dyrektorzy	SC061Q03TA_N	Brak szacunku uczniów wobec nauczycieli NIE utrudnia nauki w szkole	o	0,01	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	SC061Q03TA_P	Brak szacunku uczniów wobec nauczycieli w pewnym/dużym stopniu utrudnia naukę	-0,10	-0,02	
B3	dyrektorzy	SC172Q07JA_N	Zastraszanie lub słowne znęcanie się nad pracownikami NIE stanowi problemu	0,07	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
E1	dyrektorzy	ENCOURPG	Skala angażowania rodziców przez szkołę, standaryzowana	o	0,01	o jedno odchylenie standardowe więcej
E2	dyrektorzy	SC064Q04NA	Odsetek uczniów, których rodzice biorą udział w fizycznej aktywności lub zajęciach dodatkowych	0,0007	o	o 1 p.p. więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Zaangażowanie w uczenie się matematyki	Prawdopodobieństwo deklaracji ucznia, że zdobędzie wykształcenie wyższe	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
F1	uczniowie	F1_BELONG_mean	Skala przynależności, średnia szkolna standaryzowana	0,06	o	o jedno odchylenie standardowe więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie ucznia: płeć, status społeczno-ekonomiczny rodziny, pozycję społeczno-ekonomiczną rodziny według ucznia, zasobność gospodarstwa domowego, liczbę posiadanych urządzeń cyfrowych z ekranem w domu, liczbę książek w domu, uczęszczanie do wyższej klasy niż modalna wynikająca z wieku, nieuczęszczanie w przeszłości do przedszkola. Zmienna „zaangażowanie w uczenie się matematyki” jest skalą z przyjętą średnią międzynarodową 0 i odchyleniem standardowym 1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania PISA 2022.

Tabela B3.3.2. Zależności aspiracji edukacyjnych uczniów od relacji społecznych w szkole na podstawie ICCS 2022

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Prawdopodobieństwo deklaracji ucznia, że zdobędzie wykształcenie wyższe	Prawdopodobieństwo, że uczeń zdecydowanie uzna uzyskanie wykształcenia wyższego za ważne	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	nauczyciele	T_PCCLIM_mean	Skala postrzegania klimatu klasy przez nauczyciela (średnia szkolna standaryzowana)	0,034	o	o jedno odchylenie standardowe więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Prawdopodobieństwo deklaracji ucznia, że zdobędzie wykształcenie wyższe	Prawdopodobieństwo, że uczeń zdecydowanie uzna uzyskanie wykształcenia wyższego za ważne	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A2	uczniowie	IS4G18F_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	IS4G18F_N_mean	Niezgoda: Większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	IS4G18F_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów)	o	o	
A3	uczniowie	IS4G18G_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów)	-0,004	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	IS4G18G_N_mean	Niezgoda: Większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	IS4G18G_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów)	o	o	
A4	uczniowie	IS4G18I_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów)	-0,006	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	IS4G18I_Z_mean	Zgoda: obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	IS4G18I_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów)	o	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Prawdopodobieństwo deklaracji ucznia, że zdobędzie wykształcenie wyższe	Prawdopodobieństwo, że uczeń zdecydowanie uzna uzyskanie wykształcenia wyższego za ważne	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
B1	uczniowie	S_STUTREL_mean	Skala relacji N-U, średnia szkolna standaryzowana	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
C1	nauczyciele	IT4G06A_WS_mean	(Prawie) wszyscy nauczyciele pracują wspólnie przy planowaniu działań dydaktycznych (odsetek nauczycieli)	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	IT4G06A_WI_mean	Większość nauczycieli pracuje wspólnie przy planowaniu działań dydaktycznych (odsetek nauczycieli)	o	o	o 1 p.p. więcej
C2	nauczyciele	IT4G06B_WS_mean	(Prawie) wszyscy nauczyciele pomagają sobie w rozwiązywaniu konfliktów między uczniami (odsetek nauczycieli)	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	IT4G06B_WI_mean	Większość nauczycieli pomaga sobie w rozwiązywaniu konfliktów między uczniami (odsetek nauczycieli)	o	o	o 1 p.p. więcej
E1	dyrektorzy	C_PARINV	Skala włączania rodziców według dyrektora	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
E2	nauczyciele	IT4G06F_WS_mean	(Prawie) wszyscy nauczyciele aktywnie współpracują z rodzicami (odsetek nauczycieli)	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	IT4G06F_WI_mean	Większość nauczycieli aktywnie współpracuje z rodzicami (odsetek nauczycieli)	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie ucznia: płeć, wiek, status społeczno-ekonomiczny rodziny.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania ICCS 2022.

Tabela B3.3.3. Zależności motywacji uczniów do uczenia się od relacji społecznych w szkole na podstawie TIMSS 2023

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Skala zamiłowania uczniów do uczenia się matematyki	Skala zamiłowania uczniów do uczenia się przyrody	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	uczniowie	Sbullying_mean	Skala Student Bullying (odwrócona), średnia szkolna standaryzowana	0,11	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	uczniowie	ASBG13F_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13F_N_mean	Niezgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów)	o	o	
A3	uczniowie	ASBG13G_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego, jaka/jaki jestem (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13G_N_mean	Niezgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego, jaka/jaki jestem (odsetek uczniów)	o	o	
A4	dyrektorzy	ACBG14H_N	Zastraszanie lub agresja słowna NIE stanowi problemu	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14H_U	Zastraszanie lub agresja słowna to umiarkowany/poważny problem	o	o	
A5	dyrektorzy	ACBG14I_N	Agresja fizyczna między uczniami NIE stanowi problemu	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14I_U	Agresja fizyczna między uczniami to umiarkowany/poważny problem	o	o	
B1	uczniowie	ASBG13D_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13D_N_mean	Niezgoda: Nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów)	o	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Skala zamiłowania uczniów do uczenia się matematyki	Skala zamiłowania uczniów do uczenia się przyrody	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
B2	dyrektorzy	ACBG14J_N	Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników NIE stanowi problemu	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14J_U	Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników to umiarkowany/ poważny problem	o	o	
E1	nauczyciele	ATBG09F_Z_mean	Zgoda: Rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli)	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	ATBG09F_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli)	o	o	
E2	uczniowie	ASBH08A_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBH08A_N_mean	Niezgoda: Szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów)	o	o	
F1	uczniowie	ASBG13A_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13A_N_mean	Niezgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	ASBG13A_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Kod zmiennej	Opis zmiennej	Skala zamiłowania uczniów do uczenia się matematyki	Skala zamiłowania uczniów do uczenia się przyrody	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
F2	uczniowie	ASBG13C_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13C_N_mean	Niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	-0,02	o	
	uczniowie	ASBG13C_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	
F3	uczniowie	ASBG13E_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13E_N_mean	Niezgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	ASBG13E_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie ucznia: płeć, wiek, status społeczno-ekonomiczny rodziny, poziom umiejętności matematycznych i językowych w chwili rozpoczęcia nauki szkolnej, doświadczenie uczęszczania do przedszkola przez co najmniej 3 lata, ćwiczenie w domu umiejętności matematycznych i językowych przed rozpoczęciem nauki szkolnej. Zmienne zależne są skalami z przyjętą średnią międzynarodową wynoszącą 10 i odchyleniem standardowym 2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Tabela B3.4.1. Zależności aktywności uczniów na forum szkoły od relacji społecznych w szkole na podstawie ICCS 2022

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne			Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Skala aktywności ucznia na forum szkoły	Skala chęci uczestnictwa ucznia na forum szkoły	(Prawie) wszyscy uczniowie głosują w wyborach samorządu uczniowskiego	O ile zmienia się wartość skali lub szanse wskazania danej odpowiedzi, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	nauczyciele	T_PCCLIM_mean	Skala postrzegania klimatu klasy przez nauczyciela (średnia szkolna standaryzowana)	1,59	0,92	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	uczniowie	IS4G18F_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów)	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	IS4G18F_N_mean	Niezgoda: Większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów)	o	o	o	
	uczniowie	IS4G18F_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów)	o	o	o	
A3	uczniowie	IS4G18G_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów)	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	IS4G18G_N_mean	Niezgoda: Większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów)	o	o	o	
	uczniowie	IS4G18G_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów)	o	o	+24%	
A4	uczniowie	IS4G18I_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów)	o	-0,12	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	IS4G18I_Z_mean	Zgoda: Obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów)	o	o	-10%	
	uczniowie	IS4G18I_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów)	o	o	o	
B1	uczniowie	S_STUTREL_mean	Skala relacji N-U, średnia szkolna standaryzowana	0,98	o	+25%	o jedno odchylenie standardowe więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne			Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Skala aktywności ucznia na forum szkoły	Skala chęci uczestnictwa ucznia na forum szkoły	(Prawie) wszyscy uczniowie głosują w wyborach samorządu uczniowskiego	O ile zmienia się wartość skali lub szanse wskazania danej odpowiedzi, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
C1	nauczyciele	IT4G06A_WS_mean	(Prawie) wszyscy nauczyciele pracują wspólnie przy planowaniu działań dydaktycznych (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	IT4G06A_WI_mean	Większość nauczycieli pracuje wspólnie przy planowaniu działań dydaktycznych (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o 1 p.p. więcej
C2	nauczyciele	IT4G06B_WS_mean	(Prawie) wszyscy nauczyciele pomagają sobie w rozwiązywaniu konfliktów między uczniami (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	IT4G06B_WI_mean	Większość nauczycieli pomaga sobie w rozwiązywaniu konfliktów między uczniami (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o 1 p.p. więcej
E1	dyrektorzy	C_PARINV	Skala włączania rodziców według dyrektora	-0,06	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
E2	nauczyciele	IT4G06F_WS_mean	(Prawie) wszyscy nauczyciele aktywnie współpracują z rodzicami (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	IT4G06F_WI_mean	Większość nauczycieli aktywnie współpracuje z rodzicami (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej (pierwsze dwie zmienne zależne) lub modelu regresji logistycznej (ostatnia zmienna zależna). Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne. Dla modeli regresji liniowej na poziomie ucznia zmienne kontrolne to: płeć, wiek, status społeczno-ekonomiczny rodziny. Dla modelu regresji logistycznej na poziomie szkoły zmienne kontrolne to: szkolna średnia i odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego, lokalizacja szkoły (wieś/miasto powyżej 100 tys. mieszkańców/mniejsze miasto), liczba uczniów. Dwie pierwsze zmienne zależne to utworzone na podstawie odpowiedzi uczniów skale, dla których przyjęto średnią międzynarodową 50 i odchylenie standardowe 10. Ostatnia zmienna zależna to zmienna binarna utworzona na podstawie odpowiedzi wskazanej przez dyrektora szkoły.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania ICCS 2022.

Tabela B3.5.1. Zależności poczucia bezpieczeństwa, stresu i satysfakcji z życia ucznia od relacji społecznych w szkole na podstawie PISA 2022

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne					Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Satysfakcja ucznia z życia (skala 0–10)	Skala poczucia bezpieczeństwa ucznia	Prawdopodobieństwo opuszczania lekcji z powodu braku poczucia bezpieczeństwa	Poziom stresu wynikającego z niemiłych wiadomości, komentarzy lub filmów	Poziom stresu wynikającego z opublikowania bez zgody informacji o uczniu w internecie	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej lub szanse wyższego poziomu stresu, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	uczniowie	A1_BULLIED_mean	Skala bycia nękanym, średnia szkolna standaryzowana	-0,08	0,09	0,03	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	dyrektorzy	SC061Q05TA_N	Nękanie uczniów przez uczniów NIE utrudnia nauki w szkole	-0,36	0,07	0,04	+74%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
A3	dyrektorzy	SC172Q05JA_N	Zastraszanie lub słowne znęcanie się wśród uczniów NIE stanowi problemu	0,49	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	SC172Q05JA_U	Zastraszanie lub słowne znęcanie się wśród uczniów to umiarkowany/duży problem	0,49	o	o	o	o	
A4	dyrektorzy	SC172Q06JA_N	Obrażenia fizyczne wśród uczniów NIE stanowią problemu	0,29	-0,18	-0,04	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne					Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Satysfakcja ucznia z życia (skala 0–10)	Skala poczucia bezpieczeństwa ucznia	Prawdopodobieństwo opuszczania lekcji z powodu braku poczucia bezpieczeństwa	Poziom stresu wynikającego z niemiłych wiadomości, komentarzy lub filmów	Poziom stresu wynikającego z opublikowania bez zgody informacji o uczniu w internecie	O ile zmienia się wartość zmiennej lub szanse wyższego poziomu stresu, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
B1	dyrektorzy	B1_RELATST_mean	Skala jakości relacji uczniowie-nauczyciele, średnia szkolna standaryzowana	0,34	0,01	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
B2	dyrektorzy	SC061Q03TA_N	Brak szacunku uczniów wobec nauczycieli NIE utrudnia nauki w szkole	-0,29	0,05	-0,01	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	SC061Q03TA_P	Brak szacunku uczniów wobec nauczycieli w pewnym/dużym stopniu utrudnia naukę	o	-0,14	-0,03	o	o	
B3	dyrektorzy	SC172Q07JA_N	Zastraszanie lub słowne znęcanie się nad pracownikami NIE stanowi problemu	-0,20	-0,09	0,03	+75%	+87%	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
E1	dyrektorzy	ENCOURPG	Skala angażowania rodziców przez szkołę, standaryzowana	o	-0,02	-0,03	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
E2	dyrektorzy	SC064Q04NA	Odsetek uczniów, których rodzice biorą udział w fizycznej aktywności lub zajęciach dodatkowych	-0,004	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne					Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Satysfakcja ucznia z życia (skala 0–10)	Skala poczucia bezpieczeństwa ucznia	Prawdopodobieństwo opuszczania lekcji z powodu braku poczucia bezpieczeństwa	Poziom stresu wynikającego z niemiłych wiadomości, komentarzy lub filmów	Poziom stresu wynikającego z opublikowania bez zgody informacji o uczniu w internecie	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej lub szanse wyższego poziomu stresu, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
F1	uczniowie	F1_BELONG_mean	Skala przynależności, średnia szkolna standaryzowana	-0,33	0,14	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej (w przypadku trzech pierwszych zmiennych zależnych) lub wielopoziomowego modelu regresji porządkowej (w przypadku dwóch ostatnich zmiennych, tj. poziomów stresu). Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie ucznia: płeć, status społeczno-ekonomiczny rodziny, pozycję społeczno-ekonomiczną rodziny według ucznia, zasobność gospodarstwa domowego, liczbę posiadanych urządzeń cyfrowych z ekranem w domu, liczbę książek w domu, uczęszczanie do wyższej klasy niż modalna wynikająca z wieku, nieuczęszczanie w przeszłości do przedszkola. Dla skali poczucia bezpieczeństwa ucznia przyjęto średnią międzynarodową wynoszącą 0 i odchylenie standardowe 1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania PISA 2022.

Tabela B3.5.2. Zależności poczucie bezpieczeństwa ucznia od relacji społecznych w szkole na podstawie TIMSS 2023

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne	Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Poczucie bezpieczeństwa ucznia w szkole	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	uczniowie	Sbullying_mean	Skala Student Bullying (odwrócona), średnia szkolna standaryzowana		o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	uczniowie	ASBG13F_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów)		o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13F_N_mean	Niezgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów)		
A3	uczniowie	ASBG13G_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego, jaka/jaki jestem (odsetek uczniów)		o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13G_N_mean	Niezgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego, jaka/jaki jestem (odsetek uczniów)		
A4	dyrektorzy	ACBG14H_N	Zastraszanie lub agresja słowna NIE stanowi problemu		o na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14H_U	Zastraszanie lub agresja słowna to umiarkowany/poważny problem		
A5	dyrektorzy	ACBG14I_N	Agresja fizyczna między uczniami NIE stanowi problemu		o na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14I_U	Agresja fizyczna między uczniami to umiarkowany/poważny problem		
B1	uczniowie	ASBG13D_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów)		o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13D_N_mean	Niezgoda: Nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów)		
B2	dyrektorzy	ACBG14J_N	Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników NIE stanowi problemu		o na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14J_U	Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników to umiarkowany/poważny problem		
E1	nauczyciele	ATBG09F_Z_mean	Zgoda: Rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli)		o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	ATBG09F_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli)		

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne	Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Poczucie bezpieczeństwa ucznia w szkole	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
E2	uczniowie	ASBH08A_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów)	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBH08A_N_mean	Niezgoda: Szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów)	o	
F1	uczniowie	ASBG13A_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13A_N_mean	Niezgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	
	uczniowie	ASBG13A_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	
F2	uczniowie	ASBG13C_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13C_N_mean	Niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	-2%	
	uczniowie	ASBG13C_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	
F3	uczniowie	ASBG13E_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13E_N_mean	Niezgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	
	uczniowie	ASBG13E_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	

odano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji logistycznej porządkowej. Zmienna zależna to odpowiedź ucznia na skali „Zdecydowanie się nie zgadzam”, „Raczej się nie zgadzam”, „Raczej się zgadzam”, „Zdecydowanie się zgadzam” w reakcji na stwierdzenie „W szkole czuję się bezpiecznie”. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie ucznia: płeć, wiek, status społeczno-ekonomiczny rodziny, poziom umiejętności matematycznych i językowych w chwili rozpoczęcia nauki szkolnej, doświadczenie uczęszczania do przedszkola przez co najmniej 3 lata, ćwiczenie w domu umiejętności matematycznych i językowych przed rozpoczęciem nauki szkolnej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Tabela B3.6.1. Zależności zaobserwowania przez ucznia wybranych negatywnych zjawisk od relacji społecznych w szkole na podstawie PISA 2022

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – prawdopodobieństwo potwierdzenia przez ucznia...		Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	dewastacji szkoły	posiadania przez uczniów broni w szkole	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	uczniowie	A1_BULLIED_mean	Skala bycia nękanym, średnia szkolna standaryzowana	0,03	0,01	o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	dyrektorzy	SC061Q05TA_N	Nękanie uczniów przez uczniów NIE utrudnia nauki w szkole	-0,02	-0,06	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
A3	dyrektorzy	SC172Q05JA_N	Zastraszanie lub słowne znęcanie się wśród uczniów NIE stanowi problemu	0,05	0,04	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	SC172Q05JA_U	Zastraszanie lub słowne znęcanie się wśród uczniów to umiarkowany/duży problem	o	-0,01	
A4	dyrektorzy	SC172Q06JA_N	Obrażenia fizyczne wśród uczniów NIE stanowią problemu	0,04	-0,01	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
B1	dyrektorzy	B1_RELATST_mean	Skala jakości relacji uczniowie-nauczyciele, średnia szkolna standaryzowana	-0,04	-0,04	o jedno odchylenie standardowe więcej
B2	dyrektorzy	SC061Q03TA_N	Brak szacunku uczniów wobec nauczycieli NIE utrudnia nauki w szkole	-0,05	-0,02	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	SC061Q03TA_P	Brak szacunku uczniów wobec nauczycieli w pewnym/dużym stopniu utrudnia naukę	0,03	-0,01	
B3	dyrektorzy	SC172Q07JA_N	Zastraszanie lub słowne znęcanie się nad pracownikami NIE stanowi problemu	0,04	0,03	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
E1	dyrektorzy	ENCOURPG	Skala angażowania rodziców przez szkołę, standaryzowana	-0,01	-0,01	o jedno odchylenie standardowe więcej
E2	dyrektorzy	SC064Q04NA	Odsetek uczniów, których rodzice biorą udział w fizycznej aktywności lub zajęciach dodatkowych	0,0004	0,0005	o 1 p.p. więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – prawdopodobieństwo potwierdzenia przez ucznia...		Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	dewastacji szkoły	posiadania przez uczniów broni w szkole	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
F1	uczniowie	F1_BELONG_mean	Skala przynależności, średnia szkolna standaryzowana	0,004	o	o jedno odchylenie standardowe więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie szkoły: publiczny lub niepubliczny charakter szkoły, typ szkoły, liczbę uczniów (ogółem, w oddziale klasowym, na jednego nauczyciela, na jednego pracownika wsparcia psychologiczno-pedagogicznego), dostępność komputerów i tabletów w szkole, odsetek uczniów należących do szczególnych kategorii (z językiem ojczystym innym niż polski, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z rodzin o niższym statusie społeczno-ekonomicznym, będących uchodźcami, będących imigrantami, których rodzice są imigrantami), średnią i odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego rodzin uczniów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania PISA 2022.

Tabela B3.6.2. Zależności stopnia, w jakim wybrane zachowania uczniów utrudniają naukę, od relacji społecznych w szkole na podstawie PISA 2022

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – stopień, w jakim dane zachowanie uczniów utrudnia naukę według dyrektora szkoły				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Wagary uczniów	Opuszczanie lekcji	Używanie alkoholu lub narkotyków	Nieuważanie na lekcji	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	uczniowie	A1_BULLIED_mean	Skala bycia nękanym, średnia szkolna standaryzowana	o	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	dyrektorzy	SC061Q05TA_N	Nękanie uczniów przez innych uczniów NIE utrudnia nauki w szkole	o	o	-64%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – stopień, w jakim dane zachowanie uczniów utrudnia naukę według dyrektora szkoły				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Wagary uczniów	Opuszczanie lekcji	Używanie alkoholu lub narkotyków	Nieuważanie na lekcji	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A3	dyrektorzy	SC172Q05JA_N	Zastraszanie lub słowne znęcanie się wśród uczniów NIE stanowi problemu	o	-58%	o	-67%	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	SC172Q05JA_U	Zastraszanie lub słowne znęcanie się wśród uczniów to umiarkowany/duży problem	o	o	+278%	o	
A4	dyrektorzy	SC172Q06JA_N	Obrażenia fizyczne wśród uczniów NIE stanowią problemu	o	o	-62%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
B1	dyrektorzy	B1_RELATST_mean	Skala jakości relacji uczniowie-nauczyciele, średnia szkolna standaryzowana	o	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
B2	dyrektorzy	SC061Q03TA_N	Brak szacunku uczniów wobec nauczycieli NIE utrudnia nauki w szkole	-61%	-60%	-81%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	SC061Q03TA_P	Brak szacunku uczniów wobec nauczycieli w pewnym/dużym stopniu utrudnia naukę	+364%	+416%	+260%	+238%	
B3	dyrektorzy	SC172Q07JA_N	Zastraszanie lub słowne znęcanie się nad pracownikami NIE stanowi problemu	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
E1	dyrektorzy	ENCOURPG	Skala angażowania rodziców przez szkołę, standaryzowana	o	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
E2	dyrektorzy	SC064Q04NA	Odsetek uczniów, których rodzice biorą udział w fizycznej aktywności lub zajęciach dodatkowych	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – stopień, w jakim dane zachowanie uczniów utrudnia naukę według dyrektora szkoły				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Wagary uczniów	Opuszczanie lekcji	Używanie alkoholu lub narkotyków	Nieuważanie na lekcji	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
F1	uczniowie	F1_BELONG_mean	Skala przynależności, średnia szkolna standaryzowana	o	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji logistycznej porządkowej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie szkoły: publiczny lub niepubliczny charakter szkoły, typ szkoły, liczbę uczniów (ogółem, w oddziale klasowym, na jednego nauczyciela, na jednego pracownika wsparcia psychologiczno-pedagogicznego), dostępność komputerów i tabletów w szkole, odsetek uczniów należących do szczególnych kategorii (z językiem ojczystym innym niż polski, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z rodzin o niższym statusie społeczno-ekonomicznym, będących uchodźcami, będących imigrantami, których rodzice są imigrantami), średnią i odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego rodzin uczniów. Zmienne zależne przybierały następujące wartości: „w ogóle nie”, „w bardzo małym stopniu”, „w pewnym stopniu” i „w bardzo dużym stopniu”.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania PISA 2022.

Tabela B3.6.3. Zależności nieobserwowania przez nauczyciela wybranych negatywnych zjawisk od relacji społecznych w szkole na podstawie ICCS 2022

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – prawdopodobieństwo niezaobserwowania przez nauczyciela wśród uczniów...				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	wandalizmu	wagarowania	zażywania narkotyków	spożywania alkoholu	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	nauczyciele	T_PCCLIM_mean	Skala postrzegania klimatu klasy przez nauczyciela (średnia szkolna standaryzowana)	0,06	o	0,02	o	o jedno odchylenie standardowe więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – prawdopodobieństwo niezaobserwowania przez nauczyciela wśród uczniów...				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	wandalizmu	wagarowania	zażywania narkotyków	spożywania alkoholu	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A2	uczniowie	IS4G18F_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	IS4G18F_N_mean	Niezgoda: Większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów)	o	o	o	o	
	uczniowie	IS4G18F_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów)	-0,01	o	o	o	
A3	uczniowie	IS4G18G_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	IS4G18G_N_mean	Niezgoda: Większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów)	o	o	o	o	
	uczniowie	IS4G18G_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów)	o	o	o	o	
A4	uczniowie	IS4G18I_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	IS4G18I_Z_mean	Zgoda: Obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów)	o	-0,01	o	o	
	uczniowie	IS4G18I_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów)	o	o	o	o	
B1	uczniowie	S_STUTREL_mean	Skala relacji N-U, średnia szkolna standaryzowana	0,01	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – prawdopodobieństwo niezaobserwowania przez nauczyciela wśród uczniów...				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	wandalizmu	wagarowania	zażywania narkotyków	spożywania alkoholu	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
C1	nauczyciele	IT4G06A_WS_mean	(Prawie) wszyscy nauczyciele pracują wspólnie przy planowaniu działań dydaktycznych (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	IT4G06A_WI_mean	Większość nauczycieli pracuje wspólnie przy planowaniu działań dydaktycznych (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
C2	nauczyciele	IT4G06B_WS_mean	(Prawie) wszyscy nauczyciele pomagają sobie w rozwiązywaniu konfliktów między uczniami (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	IT4G06B_WI_mean	Większość nauczycieli pomaga sobie w rozwiązywaniu konfliktów między uczniami (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
E1	dyrektorzy	C_PARINV	Skala włączania rodziców według dyrektora	o	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
E2	nauczyciele	IT4G06F_WS_mean	(Prawie) wszyscy nauczyciele aktywnie współpracują z rodzicami (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	IT4G06F_WI_mean	Większość nauczycieli aktywnie współpracuje z rodzicami (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie szkoły: lokalizację, liczbę uczniów, średnią i odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego rodzin uczniów, zasoby lokalnej społeczności, napięcia w lokalnej społeczności.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania ICCS 2022.

Tabela B3.6.4. Zależności nieobserwowania przez nauczyciela wybranych negatywnych zjawisk od relacji społecznych w szkole na podstawie TIMSS 2023

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Uczniowie szanują mienie szkolne	Opuszczanie lekcji NIE utrudnia nauczania	O ile zmieniają się szanse niezaobserwowania zjawiska, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	uczniowie	Sbullying_mean	Skala Student Bullying (odwrócona), średnia szkolna standaryzowana	+334%	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	uczniowie	ASBG13F_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13F_N_mean	Niezgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów)	o	o	
A3	uczniowie	ASBG13G_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego jak jestem (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13G_N_mean	Niezgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego jak jestem (odsetek uczniów)	o	o	
A4	dyrektorzy	ACBG14H_N	Zastraszanie lub agresja słowna NIE stanowi problemu	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14H_U	Zastraszanie lub agresja słowna to umiarkowany/poważny problem	o	o	
A5	dyrektorzy	ACBG14I_N	Agresja fizyczna między uczniami NIE stanowi problemu	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14I_U	Agresja fizyczna między uczniami to umiarkowany/poważny problem	o	o	
B1	uczniowie	ASBG13D_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13D_N_mean	Niezgoda: Nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów)	o	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Uczniowie szanują mienie szkolne	Opuszczanie lekcji NIE utrudnia nauczania	O ile zmieniają się szanse niezaobserwowania zjawiska, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
B2	dyrektorzy	ACBG14J_N	Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników NIE stanowi problemu	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14J_U	Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników to umiarkowany/poważny problem	o	o	
E1	nauczyciele	ATBG09F_Z_mean	Zgoda: Rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli)	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	ATBG09F_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli)	o	o	
E2	uczniowie	ASBH08A_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBH08A_N_mean	Niezgoda: Szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów)	o	o	
F1	uczniowie	ASBG13A_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13A_N_mean	Niezgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	ASBG13A_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	
F2	uczniowie	ASBG13C_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	-100%	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13C_N_mean	Niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	ASBG13C_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Uczniowie szanują mienie szkolne	Opuszczanie lekcji NIE utrudnia nauczania	O ile zmieniają się szanse niezaobserwowania zjawiska, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
F3	uczniowie	ASBG13E_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13E_N_mean	Niezgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	ASBG13E_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji logistycznej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie szkoły (lokalizacja, średnia i odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego rodzin uczniów).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Tabela B3.6.5. Zależności nieobserwowania przez dyrektora wybranych problemów od relacji społecznych w szkole na podstawie TIMSS 2023

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – brak problemu w IV klasie				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	spóźnianie się uczniów na lekcje	wagarowanie	wandalizm	kradzieże	O ile zmieniają się szanse niezaobserwowania zjawiska, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	uczniowie	Sbullying_mean	Skala Student Bullying (odwrócona), średnia szkolna standaryzowana	o	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	uczniowie	ASBG13F_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13F_N_mean	Niezgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów)	o	o	o	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – brak problemu w IV klasie				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	spóźnianie się uczniów na lekcje	wagarowanie	wandalizm	kradzieże	O ile zmieniają się szanse niezabserwowania zjawiska, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A3	uczniowie	ASBG13G_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego jak jestem (odsetek uczniów)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13G_N_mean	Niezgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego jak jestem (odsetek uczniów)	o	o	o	o	
A4	dyrektorzy	ACBG14H_N	Zastraszanie lub agresja słowna NIE stanowi problemu	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14H_U	Zastraszanie lub agresja słowna to umiarkowany/poważny problem	-94%	o	-91%	o	
A5	dyrektorzy	ACBG14I_N	Agresja fizyczna między uczniami NIE stanowi problemu	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14I_U	Agresja fizyczna między uczniami to umiarkowany/poważny problem	o	o	o	o	
B1	uczniowie	ASBG13D_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13D_N_mean	Niezgoda: Nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów)	o	o	o	o	
B2	dyrektorzy	ACBG14J_N	Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników NIE stanowi problemu	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14J_U	Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników to umiarkowany/poważny problem	o	o	o	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – brak problemu w IV klasie				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	spóźnianie się uczniów na lekcje	wagarowanie	wandalizm	kradzieże	O ile zmieniają się szanse niezaobserwowania zjawiska, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
E1	nauczyciele	ATBG09F_Z_mean	Zgoda: Rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	ATBG09F_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli)	o	o	o	o	
E2	uczniowie	ASBH08A_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBH08A_N_mean	Niezgoda: Szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów)	o	o	o	o	
F1	uczniowie	ASBG13A_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13A_N_mean	Niezgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o	o	
	uczniowie	ASBG13A_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o	o	
F2	uczniowie	ASBG13C_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13C_N_mean	Niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	o	o	
	uczniowie	ASBG13C_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	o	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – brak problemu w IV klasie				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	spóźnianie się uczniów na lekcje	wagarowanie	wandalizm	kradzieże	O ile zmieniają się szanse niezaobserwowania zjawiska, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
F3	uczniowie	ASBG13E_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13E_N_mean	Niezgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o	o	
	uczniowie	ASBG13E_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o	o	

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji logistycznej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie szkoły (lokalizacja, średnia i odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego rodzin uczniów, liczba uczniów w klasie czwartej).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Tabela B3.6.6. Zależności nieobserwowania przez dyrektora wybranych negatywnych zjawisk od relacji społecznych w szkole na podstawie TALIS 2024

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – nieobserwowanie...		Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	wandalizmu i kradzieży wśród uczniów	używania/posiadania narkotyków lub alkoholu przez uczniów	O ile zmieniają się szanse niezaobserwowania zjawiska, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	dyrektorzy	TC4G41B_N	Nigdy: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły	o	+5 mln %	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	TC4G41B_M	Co najmniej raz w miesiącu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły	o	o	
	dyrektorzy	TC4G41B_T	Co najmniej raz w tygodniu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły	o	o	
A2	dyrektorzy	TC4G41C_N	Nigdy: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie	o	+77 mld %	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	TC4G41C_M	Co najmniej raz w miesiącu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie	o	o	
	dyrektorzy	TC4G41C_T	Co najmniej raz w tygodniu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie	o	o	
A3	dyrektorzy	TC4G41D_N	Nigdy: Urazy fizyczne uczniów będące skutkiem przemocy wśród uczniów	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
A4	nauczyciele	T4STUHAR_mean	Prześladowanie rówieśnicze według nauczycieli	-71%	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
A5	nauczyciele	TT4G70E_Z_mean	Odsetek nauczycieli uznających, że dręczenie przez rówieśników stanowi problem	o	o	o 1 p.p. więcej
B1	dyrektorzy	TC4G41E_N	Nigdy: Zastraszanie lub przemoc słowna wobec nauczycieli lub innych pracowników szkoły na terenie szkoły	+832%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
B2	dyrektorzy	TC4G41F_N	Nigdy: Zastraszanie lub przemoc słowna wobec nauczycieli lub innych pracowników szkoły w internecie	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
B3	nauczyciele	T4STUD_mean	Ocena relacji nauczycieli z uczniami według nauczycieli	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – nieobserwowanie...		Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	wandalizmu i kradzieży wśród uczniów	używania/posiadania narkotyków lub alkoholu przez uczniów	O ile zmieniają się szanse niezaobserwowania zjawiska, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
B4	nauczyciele	TT4G67C_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Można zaufać uczniom, że wykonają w klasie to, co mają do zrobienia	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67C_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Można zaufać uczniom, że wykonają w klasie to, co mają do zrobienia	o	o	o 1 p.p. więcej
B5	nauczyciele	TT4G67D_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Można zaufać uczniom, że odrobią swoje zadania domowe	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67D_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Można zaufać uczniom, że odrobią swoje zadania domowe	o	o	o 1 p.p. więcej
B6	nauczyciele	TT4G77H_S_mean	Odsetek nauczycieli doświadczających stresu z powodu zastraszania lub przemocy słownej uczniów	-96%	o	o 1 p.p. więcej
C1	nauczyciele	T4EXINF_mean	Współpraca nauczycieli w zakresie wymiany informacji, doświadczeń, pomysłów; średnia szkolna standaryzowana	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
C2	nauczyciele	TT4G64H_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Nauczyciele mogą polegać na sobie nawzajem	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G64H_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele mogą polegać na sobie nawzajem	o	o	o 1 p.p. więcej
D1	nauczyciele	TT4G66F_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor ma dobre relacje z pracownikami	o	+540 mln %	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G66F_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma dobre relacje z pracownikami	o	o	o 1 p.p. więcej
D2	nauczyciele	TT4G67A_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Nauczyciele mogą liczyć na wsparcie zawodowe ze strony władz szkoły	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67A_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele mogą liczyć na wsparcie zawodowe ze strony władz szkoły	o	o	o 1 p.p. więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – nieobserwowanie...		Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	wandalizmu i kradzieży wśród uczniów	używania/ posiadania narkotyków lub alkoholu przez uczniów	O ile zmieniają się szanse niezaobserwowania zjawiska, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
D3	nauczyciele	TT4G67B_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor wierzy w kompetencje nauczycieli	+166606%	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67B_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor wierzy w kompetencje nauczycieli	+29963%	o	o 1 p.p. więcej
E1	dyrektorzy	TC4G39E_Z	Rodzice i/lub opiekunowie są zaangażowani w działalność szkoły w znacznym lub dużym stopniu (według dyrektora)	+453%	+35464%	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
E2	nauczyciele	TT4G64B_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Szkoła zapewnia rodzicom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G64B_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia rodzicom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	o 1 p.p. więcej
E3	nauczyciele	TT4G66G_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor ma dobre relacje z rodzicami lub opiekunami uczniów	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G66G_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma dobre relacje z rodzicami lub opiekunami uczniów	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji logistycznej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie szkoły (lokalizacja, średnia i odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego rodzin uczniów). Gigantyczne oszacowania widoczne w tabeli wynikają z tego, że zależności obserwowane w zbadanej próbie miały charakter ścisły (np. wszyscy dyrektorzy, którzy deklarowali, że nigdy nie dochodzi do zastraszania i dręczenia, deklarowali również, że nigdy nie było narkotyków i alkoholu).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B3.7.1. Zależności poczucia własnej skuteczności nauczycieli od relacji społecznych w szkole na podstawie TALIS 2024

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Skuteczność w angażowaniu i motywowaniu uczniów	Skuteczność w zarządzaniu klasą	Skuteczność w klasach wielokulturowych	Realizacja celów nauczania	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	dyrektorzy	TC4G41B_N	Nigdy: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły	0,37	-0,06	0,41	0,23	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	TC4G41B_M	Co najmniej raz w miesiącu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły	-0,93	o	-0,28	0,22	
	dyrektorzy	TC4G41B_T	Co najmniej raz w tygodniu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły	-0,24	-0,08	o	-0,49	
A2	dyrektorzy	TC4G41C_N	Nigdy: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie	0,11	o	o	0,08	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	TC4G41C_M	Co najmniej raz w miesiącu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie	-0,15	0,13	0,29	-0,14	
	dyrektorzy	TC4G41C_T	Co najmniej raz w tygodniu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie	0,55	o	0,06	0,32	
A3	dyrektorzy	TC4G41D_N	Nigdy: Urazy fizyczne uczniów będące skutkiem przemocy wśród uczniów	-0,32	o	-0,22	-0,27	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Skuteczność w angażowaniu i motywowaniu uczniów	Skuteczność w zarządzaniu klasą	Skuteczność w klasach wielokulturowych	Realizacja celów nauczania	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A4	nauczyciele	T4STUHAR_mean	Prześladowanie rówieśnicze według nauczycieli	-0,15	-0,10	o	-0,20	o jedno odchylenie standardowe więcej
A5	nauczyciele	TT4G70E_Z_mean	Odsetek nauczycieli uznających, że dręczenie przez rówieśników stanowi problem	-0,23	-0,61	o	0,37	o 1 p.p. więcej
B1	dyrektorzy	TC4G41E_N	Nigdy: Zastraszanie lub przemoc słowna wobec nauczycieli lub innych pracowników szkoły na terenie szkoły	o	o	-0,10	-0,08	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
B2	dyrektorzy	TC4G41F_N	Nigdy: Zastraszanie lub przemoc słowna wobec nauczycieli lub innych pracowników szkoły w internecie	-0,22	-0,37	-0,09	0,05	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
B3	nauczyciele	T4STUD_mean	Ocena relacji nauczycieli z uczniami według nauczycieli	-0,10	-0,03	o	0,06	o jedno odchylenie standardowe więcej
B4	nauczyciele	TT4G67C_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Można zaufać uczniom, że wykonają w klasie to, co mają do zrobienia	-0,43	-0,10	-0,24	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67C_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Można zaufać uczniom, że wykonają w klasie to, co mają do zrobienia	o	-0,63	o	-0,38	o 1 p.p. więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Skuteczność w angażowaniu i motywowaniu uczniów	Skuteczność w zarządzaniu klasą	Skuteczność w klasach wielokulturowych	Realizacja celów nauczania	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
B5	nauczyciele	TT4G67D_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Można zaufać uczniom, że odrobią swoje zadania domowe	-0,61	-0,22	-0,72	-0,45	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67D_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Można zaufać uczniom, że odrobią swoje zadania domowe	1,17	1,42	o	-0,89	o 1 p.p. więcej
B6	nauczyciele	TT4G77H_S_mean	Odsetek nauczycieli doświadczających stresu z powodu zastraszania lub przemocy słownej uczniów	o	-0,72	-0,22	-0,30	o 1 p.p. więcej
C1	nauczyciele	T4EXINF_mean	Współpraca nauczycieli w zakresie wymiany informacji, doświadczeń, pomysłów; średnia szkolna standaryzowana	0,14	0,13	0,19	0,11	o jedno odchylenie standardowe więcej
C2	nauczyciele	TT4G64H_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Nauczyciele mogą polegać na sobie nawzajem	0,50	o	o	-0,16	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G64H_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele mogą polegać na sobie nawzajem	0,39	0,18	0,37	-0,26	o 1 p.p. więcej
D1	nauczyciele	TT4G66F_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor ma dobre relacje z pracownikami	-0,21	0,16	-0,28	0,77	o 1 p.p. więcej
		TT4G66F_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma dobre relacje z pracownikami	o	-0,54	-0,68	-0,65	o 1 p.p. więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Skuteczność w angażowaniu i motywowaniu uczniów	Skuteczność w zarządzaniu klasą	Skuteczność w klasach wielokulturowych	Realizacja celów nauczania	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
D2	nauczyciele	TT4G67A_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Nauczyciele mogą liczyć na wsparcie zawodowe ze strony władz szkoły	-0,83	-0,84	o	0,59	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67A_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele mogą liczyć na wsparcie zawodowe ze strony władz szkoły	0,29	o	0,99	0,24	o 1 p.p. więcej
D3	nauczyciele	TT4G67B_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor wierzy w kompetencje nauczycieli	o	o	1,08	-0,27	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67B_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor wierzy w kompetencje nauczycieli	-0,56	0,36	o	0,33	o 1 p.p. więcej
E1	dyrektorzy	TC4G39E_Z	Rodzice i/lub opiekunowie są zaangażowani w działalność szkoły w znacznym lub dużym stopniu (według dyrektora)	-0,20	-0,17	-0,17	-0,22	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Skuteczność w angażowaniu i motywowaniu uczniów	Skuteczność w zarządzaniu klasą	Skuteczność w klasach wielokulturowych	Realizacja celów nauczania	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
E2	nauczyciele	TT4G64B_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Szkoła zapewnia rodzicom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	1,04	1,04	0,49	1,31	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G64B_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia rodzicom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	0,45	0,92	0,45	0,54	o 1 p.p. więcej
E3	nauczyciele	TT4G66G_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma dobre relacje z rodzicami lub opiekunami uczniów	0,87	0,20	o	-1,05	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G66G_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma dobre relacje z rodzicami lub opiekunami uczniów	-0,12	-0,19	-0,68	0,19	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie szkoły (lokalizacja, publiczny lub niepubliczny charakter) oraz nauczyciela (płeć, wiek, staż pracy w danej szkole i w zawodzie nauczyciela, liczba uczniów w nauczonym oddziale klasowym, liczba szkół, w których nauczyciel pracuje, pragmatyczna lub prospołeczna motywacja do pracy, nauczanie zawodem pierwszego wyboru). Zmienne zależne są skalami z przyjętą średnią międzynarodową 10 i odchyleniem standardowym 2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B3.8.1. Zależności dobrostanu nauczycieli od relacji społecznych w szkole na podstawie TIMSS 2023

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Skala satysfakcji zawodowej nauczyciela	Nauczyciel czuje się zdecydowanie bezpiecznie w szkole	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	uczniowie	Sbullying_mean	Skala Student Bullying (odwrócona), średnia szkolna standaryzowana	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
A2	uczniowie	ASBG13F_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13F_N_mean	Niezgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów)	8,14	o	
A3	uczniowie	ASBG13G_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego, jaka/jaki jestem (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13G_N_mean	Niezgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego, jaka/jaki jestem (odsetek uczniów)	o	o	
A4	dyrektorzy	ACBG14H_N	Zastraszanie lub agresja słowna NIE stanowi problemu	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14H_U	Zastraszanie lub agresja słowna to umiarkowany/poważny problem	o	o	
A5	dyrektorzy	ACBG14I_N	Agresja fizyczna między uczniami NIE stanowi problemu	o	+279%	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14I_U	Agresja fizyczna między uczniami to umiarkowany/poważny problem	o	o	
B1	uczniowie	ASBG13D_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13D_N_mean	Niezgoda: Nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów)	o	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Skala satysfakcji zawodowej nauczyciela	Nauczyciel czuje się zdecydowanie bezpiecznie w szkole	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
B2	dyrektorzy	ACBG14J_N	Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników NIE stanowi problemu	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	ACBG14J_U	Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników to umiarkowany/poważny problem	o	o	
E1	nauczyciele	ATBG09F_Z_mean	Zgoda: Rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli)	-1,15	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	ATBG09F_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli)	o	+397%	
E2	uczniowie	ASBH08A_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBH08A_N_mean	Niezgoda: Szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów)	o	o	
F1	uczniowie	ASBG13A_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13A_N_mean	Niezgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	ASBG13A_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów)	o	o	
F2	uczniowie	ASBG13C_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13C_N_mean	Niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	ASBG13C_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów)	o	o	

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne		Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Skala satysfakcji zawodowej nauczyciela	Nauczyciel czuje się zdecydowanie bezpiecznie w szkole	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
F3	uczniowie	ASBG13E_ZZ_mean	Zdecydowana zgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	o 1 p.p. więcej
	uczniowie	ASBG13E_N_mean	Niezgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	
	uczniowie	ASBG13E_ZN_mean	Zdecydowana niezgoda: Jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów)	o	o	

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej (w przypadku satysfakcji zawodowej) lub wielopoziomowego modelu regresji logistycznej (w przypadku drugiej zmiennej zależnej). Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie szkoły (lokalizacja, średnia i odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego rodzin uczniów) i na poziomie nauczyciela (płeć, wiek, staż pracy w zawodzie nauczyciela). Dla skali satysfakcji zawodowej nauczyciela przyjęto średnią międzynarodową 10 i odchylenie standardowe 2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Tabela B3.8.2. Zależności dobrostanu nauczycieli od relacji społecznych w szkole na podstawie TALIS 2024

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Stres i zły wpływ pracy na zdrowie	Satysfakcja z pracy w danej szkole	Satysfakcja z wykonywania zawodu nauczyciela	Radość z nauczania	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	dyrektorzy	TC4G41B_N	Nigdy: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły	-0,09	o	-0,10	-0,12	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	TC4G41B_M	Co najmniej raz w miesiącu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły	0,41	-0,52	-0,47	-0,26	
	dyrektorzy	TC4G41B_T	Co najmniej raz w tygodniu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły	-0,42	-0,10	0,14	-0,45	
A2	dyrektorzy	TC4G41C_N	Nigdy: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie	0,15	-0,11	-0,11	-0,41	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	TC4G41C_M	Co najmniej raz w miesiącu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie	-0,08	-0,07	0,16	0,16	
	dyrektorzy	TC4G41C_T	Co najmniej raz w tygodniu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie	0,08	0,57	o	0,28	
A3	dyrektorzy	TC4G41D_N	Nigdy: Urazy fizyczne uczniów będące skutkiem przemocy wśród uczniów	-0,05	-0,21	-0,06	0,16	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
A4	nauczyciele	T4STUHAR_mean	Prześladowanie rówieśnicze według nauczycieli	0,16	o	o	-0,05	o jedno odchylenie standardowe więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Stres i zły wpływ pracy na zdrowie	Satysfakcja z pracy w danej szkole	Satysfakcja z wykonywania zawodu nauczyciela	Radość z nauczania	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A5	nauczyciele	TT4G70E_Z_mean	Odsetek nauczycieli uznających, że dręczenie przez rówieśników stanowi problem	0,08	-0,59	-0,20	-0,27	o 1 p.p. więcej
B1	dyrektorzy	TC4G41E_N	Nigdy: Zastraszanie lub przemoc słowna wobec nauczycieli lub innych pracowników szkoły na terenie szkoły	0,13	0,06	-0,07	0,12	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
B2	dyrektorzy	TC4G41F_N	Nigdy: Zastraszanie lub przemoc słowna wobec nauczycieli lub innych pracowników szkoły w internecie	-0,27	o	0,09	-0,45	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
B3	nauczyciele	T4STUD_mean	Ocena relacji nauczycieli z uczniami według nauczycieli	0,08	-0,05	0,03	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
B4	nauczyciele	TT4G67C_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Można zaufać uczniom, że wykonają w klasie to, co mają do zrobienia	o	-0,24	0,12	0,62	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67C_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Można zaufać uczniom, że wykonają w klasie to, co mają do zrobienia	-0,62	1,20	1,13	0,83	o 1 p.p. więcej
B5	nauczyciele	TT4G67D_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Można zaufać uczniom, że odrobią swoje zadania domowe	0,16	0,18	-0,60	-0,82	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67D_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Można zaufać uczniom, że odrobią swoje zadania domowe	0,73	-1,12	o	-0,80	o 1 p.p. więcej
B6	nauczyciele	TT4G77H_S_mean	Odsetek nauczycieli doświadczających stresu z powodu zastraszania lub przemocy słownej uczniów	0,83	-0,40	-0,64	-1,29	o 1 p.p. więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Stres i zły wpływ pracy na zdrowie	Satysfakcja z pracy w danej szkole	Satysfakcja z wykonywania zawodu nauczyciela	Radość z nauczania	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
C1	nauczyciele	T4EXINF_mean	Współpraca nauczycieli w zakresie wymiany informacji, doświadczeń, pomysłów; średnia szkolna standaryzowana	0,11	0,10	0,04	-0,13	o jedno odchylenie standardowe więcej
C2	nauczyciele	TT4G64H_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Nauczyciele mogą polegać na sobie nawzajem	0,90	-0,50	-1,15	-1,85	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G64H_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele mogą polegać na sobie nawzajem	0,19	0,34	-0,37	-0,32	o 1 p.p. więcej
D1	nauczyciele	TT4G66F_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor ma dobre relacje z pracownikami	1,24	-1,53	-0,49	-0,50	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G66F_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma dobre relacje z pracownikami	o	0,95	o	-0,31	o 1 p.p. więcej
D2	nauczyciele	TT4G67A_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Nauczyciele mogą liczyć na wsparcie zawodowe ze strony władz szkoły	0,34	-0,38	-0,78	-0,44	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67A_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele mogą liczyć na wsparcie zawodowe ze strony władz szkoły	o	0,44	o	-1,52	o 1 p.p. więcej
D3	nauczyciele	TT4G67B_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor wierzy w kompetencje nauczycieli	-0,20	0,78	0,83	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67B_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor wierzy w kompetencje nauczycieli	0,53	0,44	0,34	0,90	o 1 p.p. więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale				Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Stres i zły wpływ pracy na zdrowie	Satysfakcja z pracy w danej szkole	Satysfakcja z wykonywania zawodu nauczyciela	Radość z nauczania	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
E1	dyrektorzy	TC4G39E_Z	Rodzice i/lub opiekunowie są zaangażowani w działalność szkoły w znacznym lub dużym stopniu (według dyrektora)	-0,14	o	-0,04	-0,19	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
E2	nauczyciele	TT4G64B_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Szkoła zapewnia rodzicom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	-0,41	0,50	0,76	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G64B_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia rodzicom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	0,17	0,61	0,19	0,44	o 1 p.p. więcej
E3	nauczyciele	TT4G66G_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor ma dobre relacje z rodzicami lub opiekunami uczniów	o	o	0,82	0,32	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G66G_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: dyrektor ma dobre relacje z rodzicami lub opiekunami uczniów	-0,55	-0,82	-0,16	0,14	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z wielopoziomowego modelu regresji liniowej. Model jako zmienne niezależne uwzględnia jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie szkoły (lokalizacja, publiczny lub niepubliczny charakter) oraz nauczyciela (płeć, wiek, staż pracy w danej szkole i w zawodzie nauczyciela, liczba uczniów w nauczonym oddziale klasowym, liczba szkół, w których nauczyciel pracuje, pragmatyczna lub prospołeczna motywacja do pracy, nauczanie zawodem pierwszego wyboru). Zmienne zależne są skalami o przyjętej międzynarodowej średniej 10 i odchyleniu standardowym 2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B3.8.3. Zależności dobrostanu dyrektorów szkół od relacji społecznych w szkole na podstawie TALIS 2024

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale					Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Stres zawodowy dyrektora	Stres dyrektora związany z obciążeniem pracą	Satysfakcja zawodowa dyrektora	Satysfakcja z wykonywania zawodu	Satysfakcja dyrektora z pracy w danej szkole	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A1	dyrektorzy	TC4G41B_N	Nigdy: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły	o	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	TC4G41B_M	Co najmniej raz w miesiącu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły	o	o	o	o	o	
	dyrektorzy	TC4G41B_T	Co najmniej raz w tygodniu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły	o	o	o	-1,20	o	
A2	dyrektorzy	TC4G41C_N	Nigdy: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie	-0,77	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
	dyrektorzy	TC4G41C_M	Co najmniej raz w miesiącu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie	o	o	o	o	o	
	dyrektorzy	TC4G41C_T	Co najmniej raz w tygodniu: Zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie	o	o	o	o	o	
A3	dyrektorzy	TC4G41D_N	Nigdy: urazy fizyczne uczniów będące skutkiem przemocy wśród uczniów	o	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
A4	nauczyciele	T4STUHAR_mean	Prześladowanie rówieśnicze według nauczycieli	o	o	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale					Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Stres zawodowy dyrektora	Stres dyrektora związany z obciążeniem z pracą	Satysfakcja zawodowa dyrektora	Satysfakcja z wykonywania zawodu	Satysfakcja dyrektora z pracy w danej szkole	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
A5	nauczyciele	TT4G70E_Z_mean	Odsetek nauczycieli uznających, że dręczenie przez rówieśników stanowi problem	o	o	1,93	o	1,72	o 1 p.p. więcej
B1	dyrektorzy	TC4G41E_N	Nigdy: Zastraszanie lub przemoc słowna wobec nauczycieli lub innych pracowników szkoły na terenie szkoły	-0,96	-0,79	o	0,78	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
B2	dyrektorzy	TC4G41F_N	Nigdy: Zastraszanie lub przemoc słowna wobec nauczycieli lub innych pracowników szkoły w internecie	o	o	o	-0,88	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
B3	nauczyciele	T4STUD_mean	Ocena relacji nauczycieli z uczniami według nauczycieli	o	o	o	o	-0,59	o jedno odchylenie standardowe więcej
B4	nauczyciele	TT4G67C_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Można zaufać uczniom, że wykonają w klasie to, co mają do zrobienia	o	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67C_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Można zaufać uczniom, że wykonają w klasie to, co mają do zrobienia	o	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
B5	nauczyciele	TT4G67D_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Można zaufać uczniom, że odrobią swoje zadania domowe	o	o	-1,51	-1,33	-1,30	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67D_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Można zaufać uczniom, że odrobią swoje zadania domowe	o	o	o	4,90	o	o 1 p.p. więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale					Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Stres zawodowy dyrektora	Stres dyrektora związany z obciążeniem pracą	Satysfakcja zawodowa dyrektora	Satysfakcja z wykonywania zawodu	Satysfakcja dyrektora z pracy w danej szkole	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
B6	nauczyciele	TT4G77H_S_mean	Odsetek nauczycieli doświadczających stresu z powodu zastraszania lub przemocy słownej uczniów	o	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
C1	nauczyciele	T4EXINF_mean	Współpraca nauczycieli w zakresie wymiany informacji, doświadczeń, pomysłów; średnia szkolna standaryzowana	o	o	o	o	o	o jedno odchylenie standardowe więcej
C2	nauczyciele	TT4G64H_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Nauczyciele mogą polegać na sobie nawzajem	o	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G64H_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele mogą polegać na sobie nawzajem	o	-1,72	o	o	o	o 1 p.p. więcej
D1	nauczyciele	TT4G66F_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma dobre relacje z pracownikami	o	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G66F_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma dobre relacje z pracownikami	o	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
D2	nauczyciele	TT4G67A_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Nauczyciele mogą liczyć na wsparcie zawodowe ze strony władz szkoły	o	o	-2,14	o	-3,88	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67A_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele mogą liczyć na wsparcie zawodowe ze strony władz szkoły	o	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
D3	nauczyciele	TT4G67B_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor wierzy w kompetencje nauczycieli	o	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G67B_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor wierzy w kompetencje nauczycieli	o	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Wskaźniki jakości relacji				Zmienne zależne – skale					Interpretacja
Nr	Źródło	Nazwa zmiennej	Opis zmiennej	Stres zawodowy dyrektora	Stres dyrektora związany z obciążeniem pracą	Satysfakcja zawodowa dyrektora	Satysfakcja z wykonywania zawodu	Satysfakcja dyrektora z pracy w danej szkole	O ile zmienia się wartość zmiennej zależnej, jeśli wartość wskaźnika relacji zmienia się jak niżej
E1	dyrektorzy	TC4G39E_Z	Rodzice i/lub opiekunowie są zaangażowani w działalność szkoły w znacznym lub dużym stopniu (według dyrektora)	o	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
E2	nauczyciele	TT4G64B_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Szkoła zapewnia rodzicom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	3,33	o	3,15	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G64B_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia rodzicom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	2,42	2,32	1,87	o 1 p.p. więcej
E3	nauczyciele	TT4G66G_N_mean	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma dobre relacje z rodzicami lub opiekunami uczniów	o	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
	nauczyciele	TT4G66G_ZZ_mean	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma dobre relacje z rodzicami lub opiekunami uczniów	o	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Model jako zmienne niezależne uwzględnił jednocześnie wszystkie powyższe wskaźniki jakości relacji oraz dodatkowo zmienne kontrolne na poziomie szkoły (lokalizacja, publiczny lub niepubliczny charakter szkoły, płeć i wiek dyrektora, staż pracy dyrektora w danej szkole, wykonywanie przez dyrektora obowiązków nauczania). Zmienne zależne są skalami o przyjętej międzynarodowej średniej 10 i odchyleniu standardowym 2. Zmienne „satysfakcja z wykonywania zawodu” i „satysfakcja dyrektora z pracy w danej szkole”.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B4.2.1. Zależności relacji wśród uczniów od wybranych czynników na podstawie PISA 2022

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji				Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A1	A2	A3	A4	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
pokoj_prace_dom	dyrektorzy	Szkoła zapewnia pomieszczenie do odrabiania prac domowych	o	o	-64%	-72%	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC017Q10JA_N	dyrektorzy	NIE utrudnia: Nieodpowiednie lub niskiej jakości zasoby cyfrowe	o	-56%	-70%	-59%	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC211Q01JA	dyrektorzy	Odsetek uczniów, których językiem ojczystym nie jest polski	o	+1%	o	o	o 1 p.p. więcej
ESCS_mean	uczniowie	Średnia indeksu statusu społeczno-ekonomicznego	o	o	-77%	o	o 1 punkt na skali więcej
ESCS_sd	uczniowie	Odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego	0,32	+1679%	o	o	o 1 punkt na skali więcej
CLSIZE	dyrektorzy	Liczebność oddziałów klasowych	o	o	o	o	o 1 więcej
SCHSIZE	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	o	o	o	o	o 1 więcej
SC042Q01TA_D	dyrektorzy	Uczniów dzieli się na klasy według ich umiejętności	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC042Q02TA_D	dyrektorzy	Uczniów dzieli się na grupy w ramach klasy według umiejętności	o	o	+122%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
STDTEST	dyrektorzy	Skala użycia standaryzowanych testów	o	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
SC173Q01JA_M	dyrektorzy	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Pomagali uczniom z różnych środowisk dostrzegać istniejące między nimi podobieństwa	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC173Q02JA_M	dyrektorzy	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Zachęcali uczniów z różnych środowisk do rozwiązywania konfliktów poprzez znalezienie wspólnej płaszczyzny porozumienia	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC173Q04JA_M	dyrektorzy	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Uczyli uczniów, jak reagować na dyskryminację	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC173Q05JA_M	dyrektorzy	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Uczyli uczniów, w jaki sposób akceptować ludzi o różnym pochodzeniu	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji				Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A1	A2	A3	A4	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
SC189Q01JA_bin	dyrektorzy	Szkoła prowadzi specjalną politykę zachęcania do nauczania i uczenia się kompetencji społeczno-emocjonalnych	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
COOPAGR	uczniowie	Średnia wartość skali współpracy dla ucznia	-0,27	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
EMPATAGR	uczniowie	Średnia wartość skali empatii dla ucznia	o	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
EMOCOAGR	uczniowie	Średnia wartość kontroli nad emocjami dla ucznia	-0,20	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
Zmienne kontrolne							
SCHLTYPE	dyrektorzy	Szkoła: niepubliczna/publiczna	-0,13	o	o	o	na publiczną
STRATUM_1	próba	Typ szkoły: Podstawowa	0,71	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
STRATUM_3	próba	Typ szkoły: Technikum	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
STRATUM_4	próba	Typ szkoły: Branżowa	o	+384%	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej i modelu regresji porządkowej logistycznej. Wskaźniki jakości relacji: A1. Skala bycia dręczonym, średnia szkolna. A2. Dręczenie uczniów przez uczniów utrudnia naukę w szkole. A3. Zastraszanie lub słowne znęcanie się wśród uczniów stanowi problem. A4. Obrażenia fizyczne wśród uczniów stanowią problem. Wskaźnik A1 to szkolna średnia skali, która w próbie uczniów ma przyjętą średnią międzynarodową 0 i odchylenie standardowe 1. Skale współpracy, empatii i kontroli dla ucznia oraz indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 0 i odchyleniu standardowym 1. Skala użycia standaryzowanych testów w szkole to skala o przyjętej średniej międzynarodowej 0 i odchyleniu standardowym 1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania PISA 2022.

Tabela B4.2.2. Zależności relacji wśród uczniów od wybranych czynników na podstawie ICCS 2022 – część 1

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji				Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A1	A2_1	A2_2	A2_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
IC4G24A_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów: Inny język niż polski pierwszym językiem	o	o	7,84	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
S_NISB_MEAN	uczniowie	Średnia indeksu statusu społeczno-ekonomicznego	o	3,68	o	o	o 1 punkt na skali więcej
S_NISB_SD	uczniowie	Odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego	-4,32	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
C_SCSIZE_CAT	dyrektorzy	Liczba uczniów (w przedziałach po 300 uczniów)	o	-2,59	8,66	4,71	o 300 uczniów więcej
IS4G19D_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów zgadzających się, że uczniowie mogą wpływać na decyzje dotyczące całej szkoły	o	0,12	o	o	o 1 p.p. więcej
T_STDINV_MEAN	nauczyciele	Skala włączania uczniów w podejmowanie decyzji przez nauczyciela, średnia szkolna, standaryzowana	0,87	o	-2,56	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
IS4G18A_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów przyznających: Większość nauczycieli traktuje mnie sprawiedliwie	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
IS4G19B_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów przyznających: Istnieją jasne zasady określające, jak uczniowie mogą włączyć się w podejmowanie decyzji w mojej szkole	o	o	-0,32	o	o 1 p.p. więcej
IC4G09D_BIN	dyrektorzy	Programy wspierające uczniów z domów o niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej	o	5,96	-6,50	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
Zmienne kontrolne							
WIES	dyrektorzy	Szkoła położona na wsi	2,47	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
MIASTO_POW100TYS	dyrektorzy	Szkoła położona w mieście powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	o	5,73	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
C_AVRESCOM	dyrektorzy	Zasoby lokalnej społeczności	o	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji				Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A1	A2_1	A2_2	A2_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
C_COMCRI	dyrektorzy	Napięcia w lokalnej społeczności – przestępczość	o	o	-0,49	-0,47	o 1 punkt na skali więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: A1. Skala postrzegania klimatu klasy przez nauczyciela. A2_1. Zdecydowana zgoda: większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów). A2_2. Niezgoda: większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów). A2_3. Zdecydowana niezgoda: większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów). Wskaźnik A1 jest szkolną średnią skali, która w próbie nauczycieli ma przyjętą międzynarodową średnią 50 i odchylenie standardowe 10. Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia to skala o przyjętej średniej międzynarodowej 0 i odchyleniu standardowym 1. Zmienne „Zasoby lokalnej społeczności” i „Napięcia w lokalnej społeczności – przestępczość” to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 50 i odchyleniu standardowym 10.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania ICCS 2022.

Tabela B4.2.3. Zależności relacji wśród uczniów od wybranych czynników na podstawie ICCS 2022 – część 2

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A3_1	A3_2	A3_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
IC4G24A_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów : Inny język niż polski pierwszym językiem	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
S_NISB_MEAN	uczniowie	Średnia indeksu statusu społeczno-ekonomicznego	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
S_NISB_SD	uczniowie	Odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
C_SCSIZE_CAT	dyrektorzy	Liczba uczniów (w przedziałach po 300 uczniów)	-3,59	4,63	2,44	o 300 uczniów więcej
IS4G19D_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów zgadzających się, że uczniowie mogą wpływać na decyzje dotyczące całej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
T_STDINV_MEAN	nauczyciele	Skala włączania uczniów w podejmowanie decyzji przez nauczyciela, średnia szkolna, standaryzowana	2,20	-2,82	-1,24	o 1 odchylenie standardowe więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A3_1	A3_2	A3_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
IS4G18A_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów przyznających: Większość nauczycieli traktuje mnie sprawiedliwie	o	o	o	o 1 p.p. więcej
IS4G19B_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów przyznających: Istnieją jasne zasady określające, jak uczniowie mogą włączyć się w podejmowanie decyzji w mojej szkole	o	-0,28	o	o 1 p.p. więcej
IC4G09D_BIN	dyrektorzy	Programy wspierające uczniów z domów o niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej	5,17	-6,99	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
Zmienne kontrolne						
WIES	dyrektorzy	Szkoła położona na wsi	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
MIASTO_POW100TYS	dyrektorzy	Szkoła położona w mieście powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
C_AVRESCOM	dyrektorzy	Zasoby lokalnej społeczności	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
C_COMCRI	dyrektorzy	Napięcia w lokalnej społeczności – przestępczość	o	-0,56	-0,30	o 1 punkt na skali więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: A3_1. Zdecydowana zgoda: większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów). A3_2 Niezgoda: większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów). A3_3. Zdecydowana niezgoda: większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów). Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia to skala o przyjętej średniej międzynarodowej 0 i odchyleniu standardowym 1. Zmienne „Zasoby lokalnej społeczności” i „Napięcia w lokalnej społeczności – przestępczość” to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 50 i odchyleniu standardowym 10.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania ICCS 2022.

Tabela B4.2.4. Zależności relacji wśród uczniów od wybranych czynników na podstawie ICCS 2022 – część 3

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A4_1	A4_2	A4_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
IC4G24A_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów: Inny język niż polski pierwszym językiem	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
S_NISB_MEAN	uczniowie	Średnia indeksu statusu społeczno-ekonomicznego	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
S_NISB_SD	uczniowie	Odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego	o	o	-16,10	o 1 punkt na skali więcej
C_SCSIZE_CAT	dyrektorzy	Liczba uczniów (w przedziałach po 300 uczniów)	o	-2,44	o	o 300 uczniów więcej
IS4G19D_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów zgadzających się, że uczniowie mogą wpływać na decyzje dotyczące całej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
T_STDINV_MEAN	nauczyciele	Skala włączania uczniów w podejmowanie decyzji przez nauczyciela, średnia szkolna, standaryzowana	o	2,46	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
IS4G18A_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów przyznających: Większość nauczycieli traktuje mnie sprawiedliwie	o	o	o	o 1 p.p. więcej
IS4G19B_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów przyznających: Istnieją jasne zasady określające, jak uczniowie mogą włączyć się w podejmowanie decyzji w mojej szkole	o	o	o	o 1 p.p. więcej
IC4G09D_BIN	dyrektorzy	Programy wspierające uczniów z domów o niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
Zmienne kontrolne						
WIES	dyrektorzy	Szkoła położona na wsi	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
MIASTO_POW100TYS	dyrektorzy	Szkoła położona w mieście powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
C_AVRESCOM	dyrektorzy	Zasoby lokalnej społeczności	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A4_1	A4_2	A4_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
C_COMCRI	dyrektorzy	Napięcia w lokalnej społeczności – przestępczość	o	o	0,49	o 1 punkt na skali więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: A4_1. Zdecydowana zgoda: obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów). A4_2 Zgoda: obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów). A4_3. Zdecydowana niezgoda: obawiam się dręczenia przez innych uczniów (odsetek uczniów). Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia to skala o przyjętej średniej międzynarodowej 0 i odchyleniu standardowym 1. Zmienne „Zasoby lokalnej społeczności” i „Napięcia w lokalnej społeczności – przestępczość” to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 50 i odchyleniu standardowym 10.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania ICCS 2022.

Tabela B4.2.5. Zależności relacji wśród uczniów od wybranych czynników na podstawie TIMSS 2023 – część 1

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji					Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A1	A2_1	A2_2	A3_1	A3_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
ACBG11AA_U	dyrektorzy	Brak/zła jakość materiałów dydaktycznych w umiarkowanym lub dużym stopniu wpływa na realizację programu nauczania	-0,32	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ACBG11AE_N	dyrektorzy	Brak/zła jakość sal lekcyjnych NIE wpływa na realizację programu nauczania	o	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ACBG04_POW9	dyrektorzy	Inny język ojczysty niż Polski u co najmniej 10% uczniów	o	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ASBHSES_SD	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, odchylenie standardowe	-0,59	o	o	o	8,21	o 1 punkt na skali więcej
ASBHSES_MEAN	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, średnia szkolna	o	o	o	4,95	o	o 1 punkt na skali więcej
ATBG10B_MEAN	nauczyciele	Liczba uczniów IV klasy w oddziale	o	o	o	o	o	o 1 więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji					Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A1	A2_1	A2_2	A3_1	A3_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
ATBGEAS_MEAN	nauczyciele	Nacisk na mierzalne efekty nauczania według nauczycieli	o	o	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
Zmienne kontrolne								
WLK_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Rejon wielkomiejski	o	o	o	-6,57	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
WIES_MIASTECZKO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub małe miasto	o	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: A1. Odwrócona skala dręczenia ucznia (według uczniów). A2_1. Zdecydowana zgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów). A2_2. Niezgoda: W tej szkole mam przyjaciół (odsetek uczniów). A3_1. Zdecydowana zgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego jaka/jaki jestem (odsetek uczniów). A3_2. Niezgoda: Uczniowie w tej szkole lubią mnie taką/takiego, jaka/jaki jestem (odsetek uczniów). Wskaźnik A1 jest szkolną średnią skali, która w próbie uczniów ma przyjętą międzynarodową średnią 10 i odchylenie standardowe 1. Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia i zmienna „nacisk na mierzalne efekty nauczania według nauczycieli” to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 10 i odchyleniu standardowym 2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Tabela B4.2.6. Zależności relacji wśród uczniów od wybranych czynników na podstawie TIMSS 2023 – część 2

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji				Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A4_1	A4_2	A5_1	A5_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
ACBG11AA_U	dyrektorzy	Brak/zła jakość materiałów dydaktycznych w umiarkowanym lub dużym stopniu wpływa na realizację programu nauczania	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ACBG11AE_N	dyrektorzy	Brak/zła jakość sal lekcyjnych NIE wpływa na realizację programu nauczania	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji				Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A4_1	A4_2	A5_1	A5_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
ACBG04_POW9	dyrektorzy	Inny język ojczysty niż Polski u co najmniej 10% uczniów	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ASBHSES_SD	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, odchylenie standardowe	o	o	o	+3761%	o 1 punkt na skali więcej
ASBHSES_MEAN	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, średnia szkolna	o	-71%	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ATBG10B_MEAN	nauczyciele	Liczba uczniów IV klasy w oddziale	o	+11%	o	+17%	o 1 więcej
ATBGEAS_MEAN	nauczyciele	Nacisk na mierzalne efekty nauczania według nauczycieli	+84%	o	+103%	o	o 1 punkt na skali więcej
Zmienne kontrolne							
WLK_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Rejon wielkomiejski	o	o	o	+1319%	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
WIES_MIASTECZKO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub małe miasto	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji logistycznej. Wskaźniki jakości relacji: A4_1. Zastraszanie lub agresja słowna NIE stanowi problemu. A4_2. Zastraszanie lub agresja słowna to umiarkowany/poważny problem. A5_1. Agresja fizyczna między uczniami NIE stanowi problemu. A5_2. Agresja fizyczna między uczniami to umiarkowany/poważny problem. Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia i „nacisk na mierzalne efekty nauczania według nauczycieli” to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 10 i odchyleniu standardowym 2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Tabela B4.2.7. Zależności relacji wśród uczniów od wybranych czynników na podstawie TALIS 2024 – część 1

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A1_1	A1_2	A1_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TC4G40E_N	dyrektorzy	Niedobór lub nieadekwatność narzędzi i zasobów cyfrowych do nauczania NIE ogranicza możliwości nauczania	+421%	-75%	-78%	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
T4CLSINF_N_MEAN	nauczyciele	Infrastruktura sal szkolnych NIE stanowi problemu według nauczycieli	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TC4G21D_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów: Trudna sytuacja społeczno-ekonomiczna	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G42_T	dyrektorzy	Uczniowie z różnych środowisk kulturowych lub etnicznych	o	+226%	+694%	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G17	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	-1%	o	o	o 1 więcej
TC4G19B_D	dyrektorzy	Uczniów przydziela się do grup według poziomu umiejętności w ramach jednej klasy	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
UCZNIOW_PON15_MEAN	nauczyciele	Poniżej 15 uczniów w oddziale klasowym	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
UCZNIOW_PON25_MEAN	nauczyciele	Poniżej 25 uczniów w oddziale klasowym	o	o	-97%	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TT4G64C_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia pracownikom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	-99,8%	o 1 p.p. więcej
TT4G64C_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia uczniom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A1_1	A1_2	A1_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TT4G64F_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów	o	+25446%	+117775%	o 1 p.p. więcej
TT4G64F_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G70A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele w tej szkole dają uczniom jasno do zrozumienia, że dręczenie innych nie jest tolerowane	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G70B_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadających się: W tej szkole uczniowie informują nauczycieli, kiedy inni uczniowie są dręczeni	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G70B_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: W tej szkole uczniowie informują nauczycieli, kiedy inni uczniowie są dręczeni	o	o	o	o 1 p.p. więcej
T4COMSEL_MEAN	nauczyciele	Przygotowanie nauczycieli do rozwijania kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
T4SESEDEV_MEAN	nauczyciele	Koncentracja nauczycieli na rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
Zmienne kontrolne						
WIES_MM	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub miasto do 15 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A1_1	A1_2	A1_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
DUZE_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
NIEPUBL	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
FEMINIZACJA	nauczyciele	Odsetek kobiet wśród badanych nauczycieli	-99,8%	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_PON40_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku poniżej 40 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_OD50_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku 50 lub więcej lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO5_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 5 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO10_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 10 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji binarnej logistycznej. Wskaźniki jakości relacji: A1_1. Nigdy zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły. A1_2. Co najmniej raz w miesiącu zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły. A1_3. Co najmniej raz w tygodniu zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów na terenie szkoły.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B4.2.8. Zależności relacji wśród uczniów od wybranych czynników na podstawie TALIS 2024 – część 2

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A2_1	A2_2	A2_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TC4G40E_N	dyrektorzy	Niedobór lub nieadekwatność narzędzi i zasobów cyfrowych do nauczania NIE ogranicza możliwości nauczania	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A2_1	A2_2	A2_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
T4CLSINF_N_MEAN	nauczyciele	Infrastruktura sal szkolnych NIE stanowi problemu według nauczycieli	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TC4G21D_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów: Trudna sytuacja społeczno-ekonomiczna	o	+407%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G42_T	dyrektorzy	Uczniowie z różnych środowisk kulturowych lub etnicznych	o	+166%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G17	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	o	o	o	o 1 więcej
TC4G19B_D	dyrektorzy	Uczniów przydziela się do grup według poziomu umiejętności w ramach jednej klasy	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
UCZNIOW_PON15_MEAN	nauczyciele	Poniżej 15 uczniów w oddziale klasowym	o	-98%	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
UCZNIOW_PON25_MEAN	nauczyciele	Poniżej 25 uczniów w oddziale klasowym	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TT4G64C_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia pracownikom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G64C_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia uczniom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G64F_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A2_1	A2_2	A2_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TT4G64F_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G70A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele w tej szkole dają uczniom jasno do zrozumienia, że dręczenie innych nie jest tolerowane	o	-99%	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G70B_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: W tej szkole uczniowie informują nauczycieli, kiedy inni uczniowie są dręczeni	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G70B_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: W tej szkole uczniowie informują nauczycieli, kiedy inni uczniowie są dręczeni	o	o	o	o 1 p.p. więcej
T4COMSEL_MEAN	nauczyciele	Przygotowanie nauczycieli do rozwijania kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
T4SESEDEV_MEAN	nauczyciele	Koncentracja nauczycieli na rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
Zmienne kontrolne						
WIES_MM	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub miasto do 15 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
DUZE_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A2_1	A2_2	A2_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
NIEPUBL	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
FEMINIZACJA	nauczyciele	Odsetek kobiet wśród badanych nauczycieli	o	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_PON40_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku poniżej 40 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_OD50_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku 50 lub więcej lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO5_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 5 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO10_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 10 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji binarnej logistycznej. Wskaźniki jakości relacji: A2_1. Nigdy zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie. A2_2. Co najmniej raz w miesiącu zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie. A2_3. Co najmniej raz w tygodniu zastraszanie lub dręczenie (lub inne formy przemocy słownej) wśród uczniów w internecie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B4.2.9. Zależności relacji wśród uczniów od wybranych czynników na podstawie TALIS 2024 – część 3

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A3	A4	A5	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TC4G40E_N	dyrektorzy	Niedobór lub nieadekwatność narzędzi i zasobów cyfrowych do nauczania NIE ogranicza możliwości nauczania	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A3	A4	A5	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
T4CLSINF_N_MEAN	nauczyciele	Infrastruktura sal szkolnych NIE stanowi problemu według nauczycieli	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TC4G21D_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów: Trudna sytuacja społeczno-ekonomiczna	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G42_T	dyrektorzy	Uczniowie z różnych środowisk kulturowych lub etnicznych	-63%	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G17	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	-0,4%	o	o	o 1 więcej
TC4G19B_D	dyrektorzy	Uczniów przydziela się do grup według poziomu umiejętności w ramach jednej klasy	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
UCZNIOW_PON15_MEAN	nauczyciele	Poniżej 15 uczniów w oddziale klasowym	o	-0,45	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
UCZNIOW_PON25_MEAN	nauczyciele	Poniżej 25 uczniów w oddziale klasowym	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TT4G64C_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia pracownikom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G64C_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia uczniom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	0,01	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G64F_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów	o	0,01	0,21	o 1 p.p. więcej
TT4G64F_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów	o	-0,02	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A3	A4	A5	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TT4G70A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele w tej szkole dają uczniom jasno do zrozumienia, że dręczenie innych nie jest tolerowane	+1307%	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G70B_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: W tej szkole uczniowie informują nauczycieli, kiedy inni uczniowie są dręczeni	o	o	0,41	o 1 p.p. więcej
TT4G70B_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: W tej szkole uczniowie informują nauczycieli, kiedy inni uczniowie są dręczeni	o	o	o	o 1 p.p. więcej
T4COMSEL_MEAN	nauczyciele	Przygotowanie nauczycieli do rozwijania kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
T4SESEDEV_MEAN	nauczyciele	Koncentracja nauczycieli na rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
Zmienne kontrolne						
WIES_MM	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub miasto do 15 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
DUZE_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	-11,74	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
NIEPUBL	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
FEMINIZACJA	nauczyciele	Odsetek kobiet wśród badanych nauczycieli	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	A3	A4	A5	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
WIEK_PON40_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku poniżej 40 lat	o	-0,02	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_OD50_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku 50 lub więcej lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO5_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 5 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO10_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 10 lat	o	0,01	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji binarnej logistycznej i regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: A3. Nigdy urazy fizyczne uczniów będące skutkiem przemocy wśród uczniów. A4. Prześladowanie rówieśnicze według nauczycieli. A5. Odsetek nauczycieli uznających, że dręczenie przez rówieśników stanowi problem. Wskaźnik A4 ma w próbie szkół średnią 0 i odchylenie standardowe 1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B4.3.1. Zależności relacji między nauczycielami a uczniami od wybranych czynników na podstawie PISA 2022

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B1	B2	B3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
pokoj_prace_dom	dyrektorzy	Szkola zapewnia pomieszczenie do odrabiania prac domowych	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC017Q08NA_N	dyrektorzy	NIE utrudnia: Nieodpowiednia lub zła jakość infrastruktura	o	o	-78%	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC017Q10JA_N	dyrektorzy	NIE utrudnia: Nieodpowiednie lub niskiej jakości zasoby cyfrowe	o	-49%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC211Q01JA	dyrektorzy	Odsetek uczniów, których językiem ojczystym nie jest polski	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B1	B2	B3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
ESCS_mean	uczniowie	Średnia indeksu statusu społeczno-ekonomicznego	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ESCS_sd	uczniowie	Odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego	-0,40	o	o	o 1 punkt na skali więcej
SC012Q02TA_T	dyrektorzy	Decyzja o przyjęciu zależy od: Opinia z poprzedniej szkoły	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
CLSIZE	dyrektorzy	Liczebność oddziałów klasowych	o	o	o	o 1 więcej
SCHSIZE	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	o	o	o	o 1 więcej
SC042Q01TA_D	dyrektorzy	Uczniów dzieli się na klasy według ich umiejętności	o	o	+291%	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
STDTEST	dyrektorzy	Skala użycia standaryzowanych testów	-0,04	-25%	o	o 1 punkt na skali więcej
SC173Q02JA_M	dyrektorzy	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Zachęcali uczniów z różnych środowisk do rozwiązywania konfliktów poprzez znalezienie wspólnej płaszczyzny porozumienia	o	+200%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC173Q05JA_M	dyrektorzy	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Uczyli uczniów, w jaki sposób akceptować ludzi o różnym pochodzeniu	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC189Q01JA_bin	dyrektorzy	Szkoła prowadzi specjalną politykę zachęcania do nauczania i uczenia się kompetencji społeczno-emocjonalnych	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
COOPAGR_mean	uczniowie	Średnia wartość skali współpracy dla ucznia	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
EMPATAGR_mean	uczniowie	Średnia wartość skali empatii dla ucznia	o	-79%	o	o 1 punkt na skali więcej
EMOCOAGR_mean	uczniowie	Średnia wartość kontroli nad emocjami dla ucznia	0,14	o	o	o 1 punkt na skali więcej
Zmienne kontrolne						
SCHLTYPE	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna/publiczna	o	o	+23 mln %	na publiczną
STRATUM_1	próba	Typ szkoły: Podstawowa	-0,43	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B1	B2	B3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
STRATUM_3	próba	Typ szkoły: Technikum	o	+186%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
STRATUM_4	próba	Typ szkoły: Branżowa	-0,20	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej i modelu regresji porządkowej logistycznej. Wskaźniki jakości relacji: B1. Skala jakości relacji uczniowie – nauczyciele, średnia szkolna. B2. Brak szacunku uczniów wobec nauczycieli utrudnia naukę w szkole. B3. Zastraszanie lub słowne znęcanie się nad pracownikami stanowi problem. Wskaźnik B1 to szkolna średnia skali, która w próbie uczniów ma przyjętą średnią międzynarodową 0 i odchylenie standardowe 1. Skale współpracy, empatii i kontroli dla ucznia oraz indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 0 i odchyleniu standardowym 1. Skala użycia standaryzowanych testów w szkole to skala o przyjętej średniej międzynarodowej 0 i odchyleniu standardowym 1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania PISA 2022.

Tabela B4.3.2. Zależności relacji między nauczycielami a uczniami od wybranych czynników na podstawie ICCS 2022

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji		Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B1		O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
IC4G24A_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów: Inny język niż polski pierwszym językiem		o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
S_NISB_MEAN	uczniowie	Średnia indeksu statusu społeczno-ekonomicznego		o	o 1 punkt na skali więcej
S_NISB_SD	uczniowie	Odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego		o	o 1 punkt na skali więcej
C_SCSIZE_CAT	dyrektorzy	Liczba uczniów (w przedziałach po 300 uczniów)		-0,95	o 300 uczniów więcej
IS4G19D_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów zgadzających się, że uczniowie mogą wpływać na decyzje dotyczące całej szkoły		0,06	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji	Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B1	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
T_STDINV_MEAN	nauczyciele	Skala włączania uczniów w podejmowanie decyzji przez nauczyciela, średnia szkolna, standaryzowana		o 1 odchylenie standardowe więcej
IS4G18A_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów przyznających: Większość nauczycieli traktuje mnie sprawiedliwie	0,16	o 1 p.p. więcej
IS4G19B_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów przyznających: Istnieją jasne zasady określające, jak uczniowie mogą włączyć się w podejmowanie decyzji w mojej szkole		o 1 p.p. więcej
IC4G09D_BIN	dyrektorzy	Programy wspierające uczniów z domów o niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej		o na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
Zmienne kontrolne				
WIES	dyrektorzy	Szkoła położona na wsi		o na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
MASTO_POW100TYS	dyrektorzy	Szkoła położona w mieście powyżej 100 tys. mieszkańców		o na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
C_AVRESCOM	dyrektorzy	Zasoby lokalnej społeczności		o o 1 punkt na skali więcej
C_COMCRI	dyrektorzy	Napięcia w lokalnej społeczności: Przestępczość		o o 1 punkt na skali więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: B1. Skala relacji N-U. Wskaźnik B1 jest szkolną średnią skali, która w próbie uczniów ma przyjętą międzynarodową średnią 50 i odchylenie standardowe 10. Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia to skala o przyjętej średniej międzynarodowej 0 i odchyleniu standardowym 1. Zmienne „Zasoby lokalnej społeczności” i „Napięcia w lokalnej społeczności – przestępczość” to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 50 i odchyleniu standardowym 10.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania ICCS 2022.

Tabela B4.3.3. Zależności relacji między nauczycielami a uczniami od wybranych czynników na podstawie TIMSS 2023

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji				Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B1_1	B1_2	B2_1	B2_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
ACBG11AA_U	dyrektorzy	Brak/zła jakość materiałów dydaktycznych w umiarkowanym lub dużym stopniu wpływa na realizację programu nauczania	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ACBG11AE_N	dyrektorzy	Brak/zła jakość sal lekcyjnych NIE wpływa na realizację programu nauczania	8,04	-5,37	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ACBG04_POW9	dyrektorzy	Inny język ojczysty niż Polski u co najmniej 10% uczniów	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ASBHSES_SD	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, odchylenie standardowe	o	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ASBHSES_MEAN	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, średnia szkolna	o	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ATBG10B_MEAN	nauczyciele	Liczba uczniów IV klasy w oddziale	-1,22	0,53	o	o	o 1 więcej
ATBGEAS_MEAN	nauczyciele	Nacisk na mierzalne efekty nauczania według nauczycieli	o	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
Zmienne kontrolne							
WLK_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Rejon wielkomiejski	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
WIES_MIASTECZKO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub małe miasto	o	o	+409%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej i modelu regresji binarnej logistycznej. Wskaźniki jakości relacji: B1_1. Zdecydowana zgoda: nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów). B1_2. Niezgoda: nauczyciele w mojej szkole troszczą się o mnie (odsetek uczniów). B2_1. Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników NIE stanowi problemu. B2_2. Zastraszanie lub agresja słowna wobec pracowników to umiarkowany/poważny problem. Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia i „nacisk na mierzalne efekty nauczania według nauczycieli” to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 10 i odchyleniu standardowym 2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Tabela B4.3.4. Zależności relacji między nauczycielami a uczniami od wybranych czynników na podstawie TALIS 2024 – część 1

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B1	B2	B3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TC4G40E_N	dyrektorzy	Niedobór lub nieadekwatność narzędzi i zasobów cyfrowych do nauczania NIE ogranicza możliwości nauczania	+234%	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G40J_N	dyrektorzy	Niedobór lub niedostosowanie infrastruktury NIE ogranicza możliwości nauczania	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
T4CLSINF_N_MEAN	nauczyciele	Infrastruktura sal szkolnych NIE stanowi problemu według nauczycieli	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TC4G21D_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów: Trudna sytuacja społeczno-ekonomiczna	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G42_T	dyrektorzy	Uczniowie z różnych środowisk kulturowych lub etnicznych	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G17	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	-0,3%	-0,3%	o	o 1 więcej
UCZNIOW_PON15_MEAN	nauczyciele	Poniżej 15 uczniów w oddziale klasowym	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
UCZNIOW_PON25_MEAN	nauczyciele	Poniżej 25 uczniów w oddziale klasowym	o	-95%	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TT4G66A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	-99,9%	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66B_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66B_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B1	B2	B3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TT4G64F_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów	o	o	-0,01	o 1 p.p. więcej
TT4G64F_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G70A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele w tej szkole dają uczniom jasno do zrozumienia, że dręczenie innych nie jest tolerowane	o	o	0,01	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
T4COMSEL_MEAN	nauczyciele	Przygotowanie nauczycieli do rozwijania kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
T4PDBR_MEAN	nauczyciele	Przeszkody w rozwoju zawodowym: Brak wsparcia i zasobów, średnia szkolna standaryzowana	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
T4SESEDEV_MEAN	nauczyciele	Koncentracja nauczycieli na rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów	-41%	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
Zmienne kontrolne						
WIES_MM	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub miasto do 15 tys. mieszkańców	+310%	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
DUZE_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
NIEPUBL	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna	o	+1053%	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
FEMINIZACJA	nauczyciele	Odsetek kobiet wśród badanych nauczycieli	-99%	o	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B1	B2	B3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
WIEK_PON40_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku poniżej 40 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_OD50_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku 50 lub więcej lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO5_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 5 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO10_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 10 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji logistycznej i modelu regresji binarnej logistycznej. Wskaźniki jakości relacji: B1. Nigdy zastraszanie lub przemoc słowna wobec nauczycieli lub innych pracowników szkoły na terenie szkoły. B2. Nigdy zastraszanie lub przemoc słowna wobec nauczycieli lub innych pracowników szkoły w internecie. B3. Ocena relacji nauczycieli z uczniami według nauczycieli. Wskaźnik B3 ma w próbie szkół średnią 0 i odchylenie standardowe 1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B4.3.5. Zależności relacji między nauczycielami a uczniami od wybranych czynników na podstawie TALIS 2024 – część 2

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji		Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B4_1	B4_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TC4G40E_N	dyrektorzy	Niedobór lub nieadekwatność narzędzi i zasobów cyfrowych do nauczania NIE ogranicza możliwości nauczania	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G40J_N	dyrektorzy	Niedobór lub niedostosowanie infrastruktury NIE ogranicza możliwości nauczania	o	3,89	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
T4CLSINF_N_MEAN	nauczyciele	Infrastruktura sal szkolnych NIE stanowi problemu według nauczycieli	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji		Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B4_1	B4_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TC4G21D_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów: Trudna sytuacja społeczno-ekonomiczna	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G42_T	dyrektorzy	Uczniowie z różnych środowisk kulturowych lub etnicznych	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G17	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	o	o	o 1 więcej
UCZNIOW_PON15_MEAN	nauczyciele	Poniżej 15 uczniów w oddziale klasowym	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
UCZNIOW_PON25_MEAN	nauczyciele	Poniżej 25 uczniów w oddziale klasowym	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TT4G66A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	-0,34	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	0,14	o 1 p.p. więcej
TT4G66B_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych	0,60	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66B_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G64F_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów	o	-0,17	o 1 p.p. więcej
TT4G64F_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów	o	0,25	o 1 p.p. więcej
TT4G70A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele w tej szkole dają uczniom jasno do zrozumienia, że dręczenie innych nie jest tolerowane	o	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji		Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B4_1	B4_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TT4G66D_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	0,33	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o 1 p.p. więcej
T4COMSEL_MEAN	nauczyciele	Przygotowanie nauczycieli do rozwijania kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów	-3,50	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
T4PDBR_MEAN	nauczyciele	Przeszkody w rozwoju zawodowym: Brak wsparcia i zasobów, średnia szkolna standaryzowana	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
T4SESEDEV_MEAN	nauczyciele	Koncentracja nauczycieli na rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
Zmienne kontrolne					
WIES_MM	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub miasto do 15 tys. mieszkańców	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
DUZE_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
NIEPUBL	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
FEMINIZACJA	nauczyciele	Odsetek kobiet wśród badanych nauczycieli	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_PON40_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku poniżej 40 lat	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_OD50_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku 50 lub więcej lat	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO5_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 5 lat	o	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji		Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B4_1	B4_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
STAZ_DO10_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 10 lat	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: B4_1. Odsetek nauczycieli niezgadających się: można zaufać uczniom, że wykonają w klasie to, co mają do zrobienia. B4_2. Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: można zaufać uczniom, że wykonają w klasie to, co mają do zrobienia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B4.3.6. Zależności relacji między nauczycielami a uczniami od wybranych czynników na podstawie TALIS 2024 – część 3

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B5_1	B5_2	B6	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TC4G40E_N	dyrektorzy	Niedobór lub nieadekwatność narzędzi i zasobów cyfrowych do nauczania NIE ogranicza możliwości nauczania	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G40J_N	dyrektorzy	Niedobór lub niedostosowanie infrastruktury NIE ogranicza możliwości nauczania	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
T4CLSINF_N_MEAN	nauczyciele	Infrastruktura sal szkolnych NIE stanowi problemu według nauczycieli	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TC4G21D_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów: Trudna sytuacja społeczno-ekonomiczna	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G42_T	dyrektorzy	Uczniowie z różnych środowisk kulturowych lub etnicznych	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G17	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	o	o	o	o 1 więcej
UCZNIOW_PON15_MEAN	nauczyciele	Poniżej 15 uczniów w oddziale klasowym	15,52	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B5_1	B5_2	B6	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
UCZNIOW_PON25_MEAN	nauczyciele	Poniżej 25 uczniów w oddziale klasowym	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TT4G66A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66B_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych	0,49	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66B_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych	o	o	0,33	o 1 p.p. więcej
TT4G64F_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów	o	-0,10	o	o 1 p.p. więcej
TT4G64F_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Pracownicy szkoły konsekwentnie egzekwują zasady zachowania uczniów	-0,35	0,17	o	o 1 p.p. więcej
TT4G70A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Nauczyciele w tej szkole dają uczniom jasno do zrozumienia, że dręczenie innych nie jest tolerowane	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	0,26	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
T4COMSEL_MEAN	nauczyciele	Przygotowanie nauczycieli do rozwijania kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	B5_1	B5_2	B6	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
T4PDBR_MEAN	nauczyciele	Przeszkody w rozwoju zawodowym: Brak wsparcia i zasobów, średnia szkolna standaryzowana	3,88	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
T4SESEDEV_MEAN	nauczyciele	Koncentracja nauczycieli na rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
Zmienne kontrolne						
WIES_MM	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub miasto do 15 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
DUZE_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
NIEPUBL	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
FEMINIZACJA	nauczyciele	Odsetek kobiet wśród badanych nauczycieli	o	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_PON40_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku poniżej 40 lat	o	0,17	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_OD50_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku 50 lub więcej lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO5_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 5 lat	-0,56	o	0,68	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO10_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 10 lat	0,48	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: B5_1. Odsetek nauczycieli niezgadających się: można zaufać uczniom, że odrobią swoje zadania domowe. B5_2. Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: można zaufać uczniom, że odrobią swoje zadania domowe. B6. Odsetek nauczycieli doświadczających stresu z powodu zastraszania lub przemocy słownej uczniów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B4.4.1. Zależności relacji wśród nauczycieli od wybranych czynników na podstawie ICCS 2022

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji				Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	C1_1	C1_2	C2_1	C2_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
C_SCSIZE_CAT	dyrektorzy	Liczba uczniów (w przedziałach po 300 uczniów)	o	o	-6,28	o	o 300 uczniów więcej
C_TCPART	dyrektorzy	Skala udziału nauczycieli w zarządzaniu szkołą według dyrektora	o	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
Zmienne kontrolne							
WIES	dyrektorzy	Szkoła położona na wsi	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
MIASTO_POW100TYS.	dyrektorzy	Szkoła położona w mieście powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
C_AVRESCOM	dyrektorzy	Zasoby lokalnej społeczności	o	-0,38	o	o	o 1 punkt na skali więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: C1_1. (Prawie) wszyscy nauczyciele pracują wspólnie przy planowaniu działań dydaktycznych (odsetek nauczycieli). C1_2. Większość nauczycieli pracuje wspólnie przy planowaniu działań dydaktycznych (odsetek nauczycieli). C2_1. (Prawie) wszyscy nauczyciele pomagają sobie w rozwiązywaniu konfliktów między uczniami (odsetek nauczycieli). C2_2. Większość nauczycieli pomaga sobie w rozwiązywaniu konfliktów między uczniami (odsetek nauczycieli). Zmienna „Skala udziału nauczycieli w zarządzaniu szkołą według dyrektora” i „Zasoby lokalnej społeczności” to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 50 i odchyleniu standardowym 10.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania ICCS 2022.

Tabela B4.4.2. Zależności relacji wśród nauczycieli od wybranych czynników na podstawie TALIS 2024

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	C1	C2_1	C2_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
T4CLSINF_N_MEAN	nauczyciele	Infrastruktura sal szkolnych NIE stanowi problemu według nauczycieli	o	-10,71	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	C1	C2_1	C2_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TC4G17	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	o	o	o	o 1 więcej
TT4G64A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Szkoła zapewnia pracownikom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G64A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia pracownikom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	0,46	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66B_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66B_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66E_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor zachęca wszystkich pracowników do wyrażenia swojego zdania	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66E_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor zachęca wszystkich pracowników do wyrażenia swojego zdania	-0,02	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	0,01	0,09	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	C1	C2_1	C2_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
T4PDBR_MEAN	nauczyciele	Przeszkody w rozwoju zawodowym: Brak wsparcia i zasobów, średnia szkolna standaryzowana	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
TT4G16B_MEDIAN	nauczyciele	Czas spędzony przez przeciętnego nauczyciela na współpracę z innymi nauczycielami (godz.)	o	o	o	o 1 godzinę więcej
Zmienne kontrolne						
WIES_MM	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub miasto do 15 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
DUZE_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	8,64	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
NIEPUBL	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
FEMINIZACJA	nauczyciele	Odsetek kobiet wśród badanych nauczycieli	0,02	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_PON40_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku poniżej 40 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_OD50_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku 50 lub więcej lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO5_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 5 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO10_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 10 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: C1. Współpraca nauczycieli w zakresie wymiany informacji, doświadczeń, pomysłów; średnia szkolna standaryzowana. C2_1. Odsetek nauczycieli niezgadających się: nauczyciele mogą polegać na sobie nawzajem. C2_2. Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: nauczyciele mogą polegać na sobie nawzajem. Wskaźnik C1 ma w próbie szkół średnią 0 i odchylenie standardowe 1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B4.5.1. Zależności relacji między dyrektorem szkoły a nauczycielami od wybranych czynników na podstawie TALIS 2024 – część 1

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji		Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	D1_1	D1_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TC4G40J_N	dyrektorzy	Niedobór lub niedostosowanie infrastruktury NIE ogranicza możliwości nauczania	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
T4CLSINF_N_MEAN	nauczyciele	Infrastruktura sal szkolnych NIE stanowi problemu według nauczycieli	o	-14,10	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TC4G17	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	o	o	o 1 więcej
TT4G64A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Szkoła zapewnia pracownikom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	0,33	-0,28	o 1 p.p. więcej
TT4G64A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia pracownikom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66B_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych.	0,41	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66B_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66E_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor zachęca wszystkich pracowników do wyrażenia swojego zdania	0,18	-0,21	o 1 p.p. więcej
TT4G66E_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor zachęca wszystkich pracowników do wyrażenia swojego zdania	o	0,33	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji		Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	D1_1	D1_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TT4G66D_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	0,06	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	0,24	o 1 p.p. więcej
T4PDBR_MEAN	nauczyciele	Przeszkody w rozwoju zawodowym: Brak wsparcia i zasobów, średnia szkolna standaryzowana	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
TC4G26C_RZ	dyrektorzy	Kontakty dyrektora z pracownikami szkoły: Raz w tygodniu lub rzadziej	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G26C_CZ	dyrektorzy	Kontakty dyrektora z pracownikami szkoły: Wiele razy każdego dnia	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
Zmienne kontrolne					
WIES_MM	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub miasto do 15 tys. mieszk.	-6,01	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
DUZE_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	-5,49	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
NIEPUBL	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
FEMINIZACJA	nauczyciele	Odsetek kobiet wśród badanych nauczycieli	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_PON40_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku poniżej 40 lat	o	0,24	o 1 p.p. więcej
WIEK_OD50_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku 50 lub więcej lat	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO5_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 5 lat	o	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji		Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	D1_1	D1_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
STAZ_DO10_MEAN		Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 10 lat	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: D1_1. Odsetek nauczycieli niezgadzających się: dyrektor ma dobre relacje z pracownikami. D1_2. Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: dyrektor ma dobre relacje z pracownikami.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B4.5.2. Zależności relacji między dyrektorem szkoły a nauczycielami od wybranych czynników na podstawie TALIS 2024 – część 2

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji				Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	D2_1	D2_2	D3_1	D3_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TC4G40J_N	dyrektorzy	Niedobór lub niedostosowanie infrastruktury NIE ogranicza możliwości nauczania	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
T4CLSINF_N_MEAN	nauczyciele	Infrastruktura sal szkolnych NIE stanowi problemu według nauczycieli	-7,38	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TC4G17	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	-0,01	o	o	o	o 1 więcej
TT4G64A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Szkoła zapewnia pracownikom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	-0,18	o	-0,21	o 1 p.p. więcej
TT4G64A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia pracownikom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	0,14	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji				Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	D2_1	D2_2	D3_1	D3_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TT4G66A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66B_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych.	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66B_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor zachęca nauczycieli do współpracy w wypracowywaniu nowych rozwiązań dydaktycznych	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66E_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor zachęca wszystkich pracowników do wyrażenia swojego zdania	0,36	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66E_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor zachęca wszystkich pracowników do wyrażenia swojego zdania	o	0,31	o	0,21	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	0,20	o	o	o 1 p.p. więcej
T4PDBR_MEAN	nauczyciele	Przeszkody w rozwoju zawodowym: Brak wsparcia i zasobów, średnia szkolna standaryzowana	1,64	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
TC4G26C_RZ	dyrektorzy	Kontakty dyrektora z pracownikami szkoły: Raz w tygodniu lub rzadziej	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G26C_CZ	dyrektorzy	Kontakty dyrektora z pracownikami szkoły: Wiele razy każdego dnia	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji				Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	D2_1	D2_2	D3_1	D3_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
Zmienne kontrolne							
WIES_MM	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub miasto do 15 tys. mieszk.	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
DUZE_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
NIEPUBL	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
FEMINIZACJA	nauczyciele	Odsetek kobiet wśród badanych nauczycieli	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_PON40_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku poniżej 40 lat	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_OD50_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku 50 lub więcej lat	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO5_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 5 lat	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO10_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 10 lat	o	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: D2_1. Odsetek nauczycieli niezgadzających się: nauczyciele mogą liczyć na wsparcie zawodowe ze strony władz szkoły. D2_2. Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: nauczyciele mogą liczyć na wsparcie zawodowe ze strony władz szkoły. D3_1. Odsetek nauczycieli niezgadzających się: dyrektor wierzy w kompetencje nauczycieli. D3_2. Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: dyrektor wierzy w kompetencje nauczycieli.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B4.6.1. Zależności relacji między pracownikami szkoły a rodzicami lub opiekunami uczniów od wybranych czynników na podstawie PISA 2022

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji		Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	E1	E2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
SC211Q01JA	dyrektorzy	Odsetek uczniów, których językiem ojczystym nie jest polski	0,003	o	o 1 p.p. więcej
ESCS_mean	uczniowie	Średnia indeksu statusu społeczno-ekonomicznego	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ESCS_sd	uczniowie	Odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego	o	o	o 1 punkt na skali więcej
CLSIZE	dyrektorzy	Liczebność oddziałów klasowych	o	-0,65	o 1 więcej
SCHSIZE	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	o	o	o 1 więcej
STDTEST	dyrektorzy	Skala użycia standaryzowanych testów	0,19	7,82	o 1 punkt na skali więcej
Zmienne kontrolne					
SCHLTYPE	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna/publiczna	o	o	na publiczną
STRATUM_1	próba	Typ szkoły: Podstawowa	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
STRATUM_3	próba	Typ szkoły: Technikum	o	-12,44	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
STRATUM_4	próba	Typ szkoły: Branżowa	o	-19,92	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: E1. Skala angażowania rodziców przez szkołę. E2. Odsetek uczniów, których rodzice w fizycznej aktywności lub zajęciach dodatkowych. Wskaźnik E1 oraz indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 0 i odchyleniu standardowym 1. Skala użycia standaryzowanych testów w szkole to skala o przyjętej średniej międzynarodowej 0 i odchyleniu standardowym 1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania PISA 2022.

Tabela B4.6.2. Zależności relacji między pracownikami szkoły a rodzicami lub opiekunami uczniów od wybranych czynników na podstawie ICCS 2022

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	E1	E2_1	E2_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
IC4G24A_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów: inny język niż polski pierwszym językiem	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
S_NISB_MEAN	uczniowie	Średnia indeksu statusu społeczno-ekonomicznego	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
S_NISB_SD	uczniowie	Odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
C_SCSIZE_CAT	dyrektorzy	Liczba uczniów (w przedziałach po 300 uczniów)	o	o	o	o 300 uczniów więcej
IS4G19D_Z_MEAN	uczniowie	Odsetek uczniów zgadzających się, że uczniowie mogą wpływać na decyzje dotyczące całej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
T_STDINV_MEAN	nauczyciele	Skala włączania uczniów w podejmowanie decyzji według dyrektora	o	o	1,47	o 1 odchylenie standardowe więcej
IC4G09D_BIN	dyrektorzy	Programy wspierające uczniów z domów o niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej	3,52	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
Zmienne kontrolne						
WIES	dyrektorzy	Szkoła położona na wsi	o	12,62	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
MIASTO_POW100TYS	dyrektorzy	Szkoła położona w mieście powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
C_AVRESCOM	dyrektorzy	Zasoby lokalnej społeczności	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
C_COMCRI	dyrektorzy	Napięcia w lokalnej społeczności: Przestępczość	-0,40	o	o	o 1 punkt na skali więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: E1. Skala włączania rodziców według dyrektora. E2_1. (Prawie) wszyscy nauczyciele aktywnie współpracują z rodzicami (odsetek nauczycieli). E2_2. Większość nauczycieli aktywnie współpracuje z rodzicami (odsetek nauczycieli). Wskaźnik E1 oraz zmienne „Zasoby lokalnej społeczności” i „Napięcia w lokalnej społeczności – przestępczość” to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 50 i odchyleniu standardowym 10. Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia to skala o przyjętej średniej międzynarodowej 0 i odchyleniu standardowym 1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania ICCS 2022.

Tabela B4.6.3. Zależności relacji między pracownikami szkoły a rodzicami lub opiekunami uczniów od wybranych czynników na podstawie TIMSS 2023

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji				Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	E1_1	E1_2	E2_1	E2_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
ACBG04_POW9	dyrektorzy	Inny język ojczysty niż polski u co najmniej 10% uczniów	o	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ASBHSES_SD	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, odchylenie standardowe	o	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ASBHSES_MEAN	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, średnia szkolna	o	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ATBG10B_MEAN	nauczyciele	Liczba uczniów IV klasy w oddziale	o	o	-1,02	o	o 1 więcej
ATBGEAS_MEAN	nauczyciele	Nacisk na mierzalne efekty nauczania według nauczycieli	-7,88	5,74	o	o	o 1 punkt na skali więcej
Zmienne kontrolne							
WLK_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Rejon wielkomiejski	o	o	o	6,82	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
WIES_MIASTECZKO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub małe miasto	o	9,76	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: E1_1. Zgoda: rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli). E1_2 Zdecydowana niezgoda: rodzice uczniów wywierają na mnie zbyt silny nacisk (odsetek nauczycieli). E2_1. Zdecydowana zgoda: szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów). E2_2. Niezgoda: szkoła skutecznie włącza mnie w edukację mojego dziecka (odsetek uczniów). Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia i „nacisk na mierzalne efekty nauczania według nauczycieli” to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 10 i odchyleniu standardowym 2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Tabela B4.6.4. Zależności relacji między pracownikami szkoły a rodzicami lub opiekunami uczniów od wybranych czynników na podstawie TALIS 2024 – część 1

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	E1	E2_1	E2_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TC4G21D_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów: Trudna sytuacja społeczno-ekonomiczna	o	o	-4,93	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G42_T	dyrektorzy	Uczniowie z różnych środowisk kulturowych lub etnicznych	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G17	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	o	o	o	o 1 więcej
UCZNIOW_PON15_MEAN	nauczyciele	Poniżej 15 uczniów w oddziale klasowym	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
UCZNIOW_PON25_MEAN	nauczyciele	Poniżej 25 uczniów w oddziale klasowym	o	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TT4G64C_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Szkoła zapewnia uczniom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	0,46	-0,17	o 1 p.p. więcej
TT4G64C_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia uczniom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	0,83	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	o	o	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	E1	E2_1	E2_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
T4PDBR_MEAN	nauczyciele	Przeszkody w rozwoju zawodowym: Brak wsparcia i zasobów, średnia szkolna standaryzowana	o	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
Zmienne kontrolne						
WIES_MM	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub miasto do 15 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
DUZE_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
NIEPUBL	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
FEMINIZACJA	nauczyciele	Odsetek kobiet wśród badanych nauczycieli	o	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_PON40_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku poniżej 40 lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_OD50_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku 50 lub więcej lat	o	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO5_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 5 lat	+27864%	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO10_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 10 lat	-99%	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej i modelu regresji binarnej logistycznej. Wskaźniki jakości relacji: E1. Rodzice i/ lub opiekunowie są zaangażowani w działalność szkoły – w znacznym lub dużym stopniu (wg dyrektora). E2_1. Odsetek nauczycieli niezgadających się: szkoła zapewnia rodzicom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły. E2_2. Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: szkoła zapewnia rodzicom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B4.6.5. Zależności relacji między pracownikami szkoły a rodzicami lub opiekunami uczniów od wybranych czynników na podstawie TALIS 2024 – część 2

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji		Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	E3_1	E3_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
TC4G21D_POW10	dyrektorzy	Powyżej 10% uczniów: Trudna sytuacja społeczno-ekonomiczna	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G42_T	dyrektorzy	Uczniowie z różnych środowisk kulturowych lub etnicznych	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
TC4G17	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	o	o	o 1 więcej
UCZNIOW_PON15_MEAN	nauczyciele	Poniżej 15 uczniów w oddziale klasowym	o	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
UCZNIOW_PON25_MEAN	nauczyciele	Poniżej 25 uczniów w oddziale klasowym	10,80	o	z żadnego na wszystkich nauczycieli
TT4G64C_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Szkoła zapewnia uczniom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	0,20	-0,29	o 1 p.p. więcej
TT4G64C_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Szkoła zapewnia uczniom możliwość aktywnego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły	o	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	0,20	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66A_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor ma jasną wizję tej szkoły	o	0,19	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_N_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli niezgadających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	0,29	o	o 1 p.p. więcej
TT4G66D_ZZ_MEAN	nauczyciele	Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: Dyrektor dba o to, żeby nauczyciele czuli się odpowiedzialni za wyniki w nauce swoich uczniów	o	0,40	o 1 p.p. więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji		Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	E3_1	E3_2	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
T4PDBR_MEAN	nauczyciele	Przeszkody w rozwoju zawodowym: Brak wsparcia i zasobów, średnia szkolna standaryzowana	o	o	o 1 odchylenie standardowe więcej
Zmienne kontrolne					
WIES_MM	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub miasto do 15 tys. mieszk.	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
DUZE_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
NIEPUBL	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
FEMINIZACJA	nauczyciele	Odsetek kobiet wśród badanych nauczycieli	-0,13	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_PON40_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku poniżej 40 lat	o	o	o 1 p.p. więcej
WIEK_OD50_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli w wieku 50 lub więcej lat	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO5_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 5 lat	o	o	o 1 p.p. więcej
STAZ_DO10_MEAN	nauczyciele	Odsetek badanych nauczycieli o stażu do 10 lat	o	o	o 1 p.p. więcej

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: E3_1. Odsetek nauczycieli niezgadających się: dyrektor ma dobre relacje z rodzicami lub opiekunami uczniów. E3_2. Odsetek nauczycieli zdecydowanie zgadzających się: dyrektor ma dobre relacje z rodzicami lub opiekunami uczniów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TALIS 2024.

Tabela B4.7.1. Zależności stosunku uczniów do społeczności szkolnej od wybranych czynników na podstawie PISA 2022

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji	Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	F1	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
pokoj_prace_dom	dyrektorzy	Szkoła zapewnia pomieszczenie do odrabiania prac domowych	0,06	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC017Q08NA_N	dyrektorzy	NIE utrudnia: Nieodpowiednia lub złej jakości infrastruktura	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC017Q10JA_N	dyrektorzy	NIE utrudnia: Nieodpowiednie lub niskiej jakości zasoby cyfrowe	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC211Q01JA	dyrektorzy	Odsetek uczniów, których językiem ojczystym nie jest polski	o	o 1 p.p. więcej
ESCS_mean	uczniowie	Średnia indeksu statusu społeczno-ekonomicznego	o	o 1 punkt na skali więcej
ESCS_sd	uczniowie	Odchylenie standardowe statusu społeczno-ekonomicznego	o	o 1 punkt na skali więcej
CLSIZE	dyrektorzy	Liczebność oddziałów klasowych	o	o 1 więcej
SCHSIZE	dyrektorzy	Liczba uczniów w szkole	o	o 1 więcej
SC042Q01TA_D	dyrektorzy	Uczniów dzieli się na klasy według ich umiejętności	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC173Q01JA_M	dyrektorzy	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Pomagali uczniom z różnych środowisk dostrzegać istniejące między nimi podobieństwa	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC173Q02JA_M	dyrektorzy	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Zachęcali uczniów z różnych środowisk do rozwiązywania konfliktów poprzez znalezienie wspólnej płaszczyzny porozumienia	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC173Q04JA_M	dyrektorzy	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Uczyli uczniów, jak reagować na dyskryminację	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
SC173Q05JA_M	dyrektorzy	Pracownicy co najmniej raz w miesiącu: Uczyli uczniów, w jaki sposób akceptować ludzi o różnym pochodzeniu	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
COOPAGR_mean	uczniowie	Średnia wartość skali współpracy dla ucznia	0,27	o 1 punkt na skali więcej

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji	Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	F1	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
EMPATAGR_mean	uczniowie	Średnia wartość skali empatii dla ucznia		o 1 punkt na skali więcej
EMOCOAGR_mean	uczniowie	Średnia wartość kontroli nad emocjami dla ucznia	0,09	o 1 punkt na skali więcej
Zmienne kontrolne				
SCHLTYPE	dyrektorzy	Szkoła niepubliczna/publiczna		o na publiczną
STRATUM_1	próba	Typ szkoły: Podstawowa	-0,47	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
STRATUM_3	próba	Typ szkoły: Technikum		o na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
STRATUM_4	próba	Typ szkoły: Branżowa		o na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: F1. Skala przynależności, średnia szkolna. Wskaźnik F1 to szkolna średnia skali, która w próbie uczniów ma przyjętą średnią międzynarodową 0 i odchylenie standardowe 1. Skale współpracy, empatii i kontroli dla ucznia oraz indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia to skale o przyjętej średniej międzynarodowej 0 i odchyleniu standardowym 1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania PISA 2022.

Tabela B4.7.2 Zależności stosunku uczniów do społeczności szkolnej od wybranych czynników na podstawie TIMSS 2023 – część 1

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	F1_1	F1_2	F1_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
ACBG11AE_N	dyrektorzy	Brak/zła jakość sal lekcyjnych NIE wpływa na realizację programu nauczania	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ACBG04_POW9	dyrektorzy	Inny język ojczysty niż Polski u co najmniej 10% uczniów	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ASBHSES_SD	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, odchylenie standardowe	9,68	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ASBHSES_MEAN	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, średnia szkolna	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ATBG10B_MEAN	nauczyciele	Liczba uczniów IV klasy w oddziale	o	o	o	o 1 więcej
Zmienne kontrolne						
WLK_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Rejon wielkomiejski	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
WIES_MIASTECZKO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub małe miasto	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: F1_1. Zdecydowana zgoda: lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów). F1_2. Niezgoda: lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów). F1_3. Zdecydowana niezgoda: lubię chodzić do szkoły (odsetek uczniów). Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia to skala o przyjętej średniej międzynarodowej 10 i odchyleniu standardowym 2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Tabela B4.7.3. Zależności stosunku uczniów do społeczności szkolnej od wybranych czynników na podstawie TIMSS 2023 – część 2

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	F2_1	F2_2	F2_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
ACBG11AE_N	dyrektorzy	Brak/zła jakość sal lekcyjnych NIE wpływa na realizację programu nauczania	7,16	o	-6,45	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ACBG04_POW9	dyrektorzy	Inny język ojczysty niż polski u co najmniej 10% uczniów	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ASBHSES_SD	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, odchylenie standardowe	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ASBHSES_MEAN	nauczyciele	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, średnia szkolna	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ATBG10B_MEAN	nauczyciele	Liczba uczniów IV klasy w oddziale	-0,72	0,72	o	o 1 więcej
Zmienne kontrolne						
WLK_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Rejon wielkomiejski	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
WIES_MIASTECZKO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub małe miasto	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: F2_1. Zdecydowana zgoda: czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów). F2_2 Niezgoda: czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów). F2_3. Zdecydowana niezgoda: czuję się związana/związany ze szkołą (odsetek uczniów). Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia to skala o przyjętej średniej międzynarodowej 10 i odchyleniu standardowym 2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Tabela B4.7.4. Zależności stosunku uczniów do społeczności szkolnej od wybranych czynników na podstawie TIMSS 2023 – część 3

Zmienne niezależne			Wskaźniki jakości relacji			Interpretacja
Nazwa zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	F3_1	F3_2	F3_3	O ile zmienia się wartość wskaźnika relacji, jeśli wartość zmiennej niezależnej zmienia się jak niżej
ACBG11AE_N	dyrektorzy	Brak/zła jakość sal lekcyjnych NIE wpływa na realizację programu nauczania	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ACBG04_POW9	dyrektorzy	Inny język ojczysty niż polski u co najmniej 10% uczniów	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
ASBHSES_SD	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, odchylenie standardowe	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ASBHSES_MEAN	uczniowie	Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodzin badanych uczniów, średnia szkolna	o	o	o	o 1 punkt na skali więcej
ATBG10B_MEAN	nauczyciele	Liczba uczniów IV klasy oddziale	-1,16	0,71	o	o 1 więcej
Zmienne kontrolne						
WLK_MIASTO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Rejon wielkomiejski	o	6,71	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”
WIES_MIASTECZKO	dyrektorzy	Lokalizacja szkoły: Wieś lub małe miasto	o	o	o	na odpowiedź wskazaną w kolumnie „Opis zmiennej”

Podano oszacowania istotnych statystycznie współczynników z modelu regresji liniowej. Wskaźniki jakości relacji: F3_1. Zdecydowana zgoda: jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów). F3_2 Niezgoda: jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów). F3_3. Zdecydowana niezgoda: jestem dumna/dumny, że chodzę do tej szkoły (odsetek uczniów). Indeks statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia to skala o przyjętej średniej międzynarodowej 10 i odchyleniu standardowym 2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania TIMSS 2023.

Aneks C. Opis metodyki segmentacji szkół

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono statystyczną segmentację szkół pod kątem podziału szkoły na grupy charakteryzujące się gorszymi i lepszymi relacjami społecznymi. Wykorzystano w tym celu zbiór danych zebranych w Polsce w ramach badania ICCS 2022. W zbiorze tym znajdowało się 170 obserwacji odpowiadających szkołom podstawowym, przy czym kilka z nich (4 w przypadku analizy głównych składowych, 6 w przypadku analizy dyskryminacyjnej) zostało wyłączone z analiz z powodu braków danych. O wyborze badania ICCS 2022 jako źródła danych do analiz przesądziło kilka względów, w tym: dostępność danych o stosunkowo wielu wymiarach relacji społecznych, próba szkół nieco większa niż w badaniu TIMSS 2023 i bardziej jednorodna niż w badaniu PISA 2022, przeprowadzenie badań kwestionariuszowych wśród uczniów (w odróżnieniu od badania TALIS 2024) oraz na próbie nauczycieli wszystkich przedmiotów (w odróżnieniu od badań PISA 2022 i TIMSS 2023), dogodna postać wskaźników jakości relacji (wszystkie były zmiennymi mierzonymi na skali ilorazowej, interwałowej lub binarnej, co umożliwiło włączenie ich do analizy głównych składowych).

Pierwszym wyzwaniem było zredukowanie wielu wskaźników jakości relacji do mniejszej liczby czynników. Z przeprowadzonej analizy korelacji i analizy czynnikowej wynikało, że wskaźniki jakości relacji oparte na danych z ICCS 2022 nie dają się sprowadzić do jednego wymiaru, lecz tworzą przestrzeń wielowymiarową, w której wymiary układają się przede wszystkim według źródła informacji (którym był dyrektor szkoły, nauczyciele lub uczniowie). W związku z tym ograniczono zestaw wykorzystanych wskaźników jakości relacji do czterech grup wymienionych poniżej.

1. Wskaźniki relacji wśród uczniów, oparte na badaniu kwestionariuszowym uczniów. Były to następujące wskaźniki:
 - a. zdecydowana zgoda: większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów);
 - b. niezgoda: większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów);
 - c. zdecydowana niezgoda: większość uczniów traktuje siebie nawzajem z szacunkiem (odsetek uczniów);
 - d. zdecydowana zgoda: większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów);
 - e. niezgoda: większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów);

- f. zdecydowana niezgoda: większość uczniów dogaduje się ze sobą (odsetek uczniów).
2. Wskaźnik jakości relacji między nauczycielami a uczniami, oparty na badaniu kwestionariuszowym uczniów, czyli szkolnej standaryzowanej średniej dostępnej w zbiorze danych skali relacji S_STUTREL.
 3. Wskaźniki jakości relacji wśród nauczycieli, oparte na badaniu kwestionariuszowym nauczycieli. Były to następujące wskaźniki:
 - a. (prawie) wszyscy nauczyciele pracują wspólnie przy planowaniu działań dydaktycznych (odsetek nauczycieli);
 - b. większość nauczycieli pracuje wspólnie przy planowaniu działań dydaktycznych (odsetek nauczycieli);
 - c. (prawie) wszyscy nauczyciele pomagają sobie w rozwiązywaniu konfliktów między uczniami (odsetek nauczycieli);
 - d. większość nauczycieli pomaga sobie w rozwiązywaniu konfliktów między uczniami (odsetek nauczycieli).
 4. Wskaźniki jakości relacji między nauczycielami a rodzicami/opiekunami. Były to następujące wskaźniki:
 - a. (prawie) wszyscy nauczyciele aktywnie współpracują z rodzicami (odsetek nauczycieli);
 - b. większość nauczycieli aktywnie współpracuje z rodzicami (odsetek nauczycieli).

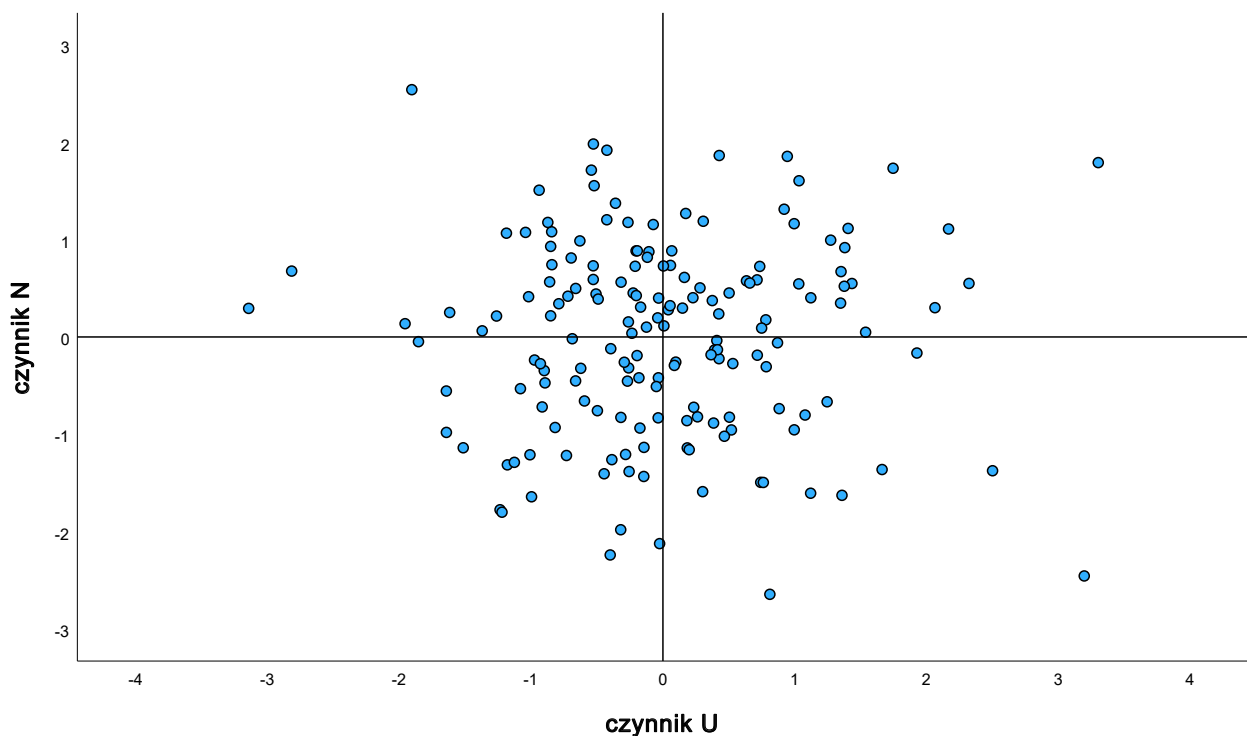
Następnie w dwóch krokach przeprowadzono redukcję liczby zmiennych charakteryzujących relacje społeczne w danej szkole. W pierwszym kroku, posługując się metodą analizy głównych składowych, dla wymiarów relacji, oznaczonych na powyższej liście wskaźników jakości relacji cyframi 1, 3 i 4, skonstruowano po jednej syntetycznej zmiennej – czynnika charakteryzującym dany wymiar relacji. W ten sposób uzyskano cztery zmienne, po jednej dla każdego z czterech uwzględnionych wymiarów relacji (wśród uczniów, nauczyciel – uczniowie, wśród nauczycieli, nauczyciele – rodzice). W drugim kroku w odniesieniu do tych czterech zmiennych zastosowano analizę głównych składowych z rotacją Varimax, co doprowadziło do wyodrębnienia dwóch czynników. Pierwszy z nich nazwano czynnikiem N, ponieważ był silnie skorelowany z wypowiedziami nauczycieli o relacjach wśród nauczycieli oraz między nauczycielami a rodzicami. Drugi nazwano czynnikiem U, ponieważ był silnie skorelowany z wypowiedziami uczniów o relacjach wśród uczniów oraz między uczniami a nauczycielami.

W rezultacie relacje społeczne w danej szkole można było zwizualizować jako położenie szkoły w dwuwymiarowej przestrzeni. Rozkład szkół w tej przestrzeni przedstawia wykres C.1 zamieszczony niżej. Kolejnym etapem był podział szkół na segmenty zróżnicowane pod względem jakości relacji. Eksploracyjnie zastosowano metodę k-średnich, okazała się ona jednak mało owocna, jeśli chodzi o wyróżnienie segmentów. Dlatego dokonano podziału na segmenty na podstawie tego, czy wartość danego czynnika dla danej szkoły była wyższa od średniej wartości tego czynnika w całej próbie szkół. W ten sposób uzyskano 4 segmenty:

1. niska wartość obu czynników,
2. wysoka wartość czynnika N, niska wartość czynnika U,
3. niska wartość czynnika N, wysoka wartość czynnika U,
4. wysoka wartość obu czynników.

A zatem o szkołach zaklasyfikowanych do segmentu 4 można powiedzieć, że cechują się stosunkowo dobrymi relacjami społecznymi zarówno według nauczycieli, jak i według uczniów. Dokonany podział na segmenty również został zobrazowany na wykresie C.1.

Wykres C.1. Rozkład szkół w dwuwymiarowej przestrzeni odpowiadającej jakości relacji społecznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych ICCS 2022.

Kolejnym etapem było porównanie segmentów ze względu na zmienne profilujące. Dokonano tego, stosując techniki badania rozkładu statystycznego (np. rozkłady częstości, tabele krzyżowe, test Kołmogorowa-Smirnowa), testy średnich i proporcji oraz, w odpowiednich przypadkach, jednoczynnikową analizę wariancji. Rolę zmiennych profilujących pełniło 20 zmiennych, wymienionych w tabeli C.1, na których wartość mogą mieć wpływ nauczyciele, dyrektorzy szkół lub decydenci wyższego szczebla. W ten sposób sprawdzano, czy szkoły, w których według odpowiedzi udzielanych w badaniu ICCS 2023 panują dobre relacje, wyróżniają się pod pewnymi względami, na przykład częstości prowadzenia określonych działań przez personel szkoły.

Tabela C.1. Zmienne profilujące

Kod zmiennej	Źródło	Opis zmiennej	Skala pomiaru
C_SCSIZE_CAT	dyrektorzy	Liczba uczniów (w przedziałach po 300 uczniów)	porządkowa
IS4G19D_Z_mean	uczniowie	Odsetek uczniów zgadzających się, że uczniowie mogą wpływać na decyzje dotyczące całej szkoły	ilorazowa
T_STDINV_mean	nauczyciele	Skala włączania uczniów w podejmowanie decyzji przez nauczyciela (średnia szkolna, wystandaryzowana)	interwałowa
C_STDINV	dyrektorzy	Skala włączania uczniów w podejmowanie decyzji według dyrektora	interwałowa
C_TCPART	dyrektorzy	Skala udziału nauczycieli w zarządzaniu szkołą według dyrektora	interwałowa
IS4G19B_Z_mean	uczniowie	Odsetek uczniów przyznających: Istnieją jasne zasady określające, jak uczniowie mogą włączyć się w podejmowanie decyzji w mojej szkole	ilorazowa
T_DIVACT_mean	nauczyciele	Skala działań na rzecz różnorodności (średnia szkolna, wystandaryzowana)	interwałowa
IC4G08E_WS	dyrektorzy	(Prawie) wszyscy uczniowie mogli brać udział w działaniach wielokulturowych	binarna
IC4G08E_WI	dyrektorzy	Większość uczniów mogła brać udział w działaniach wielokulturowych	binarna
IC4G08E_N	dyrektorzy	(Prawie) żaden uczeń nie mógł brać udział w działaniach wielokulturowych	binarna
C_STDCOM	dyrektorzy	Skala działań we współpracy z zewnętrznymi organizacjami	interwałowa
IC4G08C_WS	dyrektorzy	(Prawie) wszyscy uczniowie mogli działać na rzecz ludzi w trudnej sytuacji	binarna
IC4G09D_bin	dyrektorzy	Programy wspierające uczniów z domów o niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej	binarna
IC4G09E_bin	dyrektorzy	Dodatkowe lekcje języka polskiego dla uczniów z innych środowisk językowych	binarna
IC4G09F_bin	dyrektorzy	Dodatkowe zajęcia dla uczniów w tematyce płci	binarna

IC4G11E_bin	dyrektorzy	Działania mające na celu rozwijanie wiedzy uczniów na temat różnych kultur	binarna
IT4G23K_I_mean	nauczyciele	Odsetek nauczycieli szkolonych z rozwiązywania konfliktów w trakcie przygotowania zawodu	ilorazowa
IT4G23K_C_mean	nauczyciele	Odsetek nauczycieli szkolonych z rozwiązywania konfliktów w trakcie doskonalenia zawodowego	ilorazowa
IC4G09A_bin	dyrektorzy	Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie nauczania uczniów ze zróżnicowanych środowisk	binarna
IC4G09B_bin	dyrektorzy	Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie wspierania wśród uczniów tolerancji wobec różnorodności	binarna

Źródło: opracowanie własne.

Końcowym celem przeprowadzanych analiz było ustalenie, jakie podejmowane w szkole działania, i w jakim stopniu, sprzyjają przynależności szkoły do segmentów szkół charakteryzujących się dobrymi relacjami. Dokonano tego, przeprowadzając analizę dyskryminacyjną, przewidującą przynależność szkoły do jednego z czterech segmentów. Zastosowano przy tym procedurę krokową, czyli algorytm pakietu statystycznego SPSS kolejno włączał do modelu zmienne, które miały statystycznie istotny efekt, według kryterium statystyki lambda Wilksa. Zmienne te dobierał z zestawu 21 potencjalnych predyktorów, do którego należały dwie zmienne kontrolne opisujące lokalizację szkoły oraz 19 zmiennych profilujących wymienionych w zamieszczonej wyżej tabeli (z wyłączeniem liczby uczniów, którą tym razem potraktowano jako zastaną cechę szkoły, a nie jako zmienną opisującą podejmowane w szkole działania). Po stworzeniu wstępnego modelu z zestawu tego wyłączono te zmienne, które nie okazały się istotne, a zmniejszały liczebność faktycznie analizowanej próby o więcej niż 1 z powodu braków danych o ich wartościach. Następnie powtórzono procedurę analizy dyskryminacyjnej i uzyskano w ten sposób ostateczny model statystyczny wskazujący, które podejmowane w szkole działania wiązały się z przynależnością do określonych segmentów.

Opis rezultatów tak przeprowadzonych analiz znajduje się w rozdziale 4.8 raportu.